

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

© Vijeće Evrope/Evropski sud za ljudska prava, 2013.

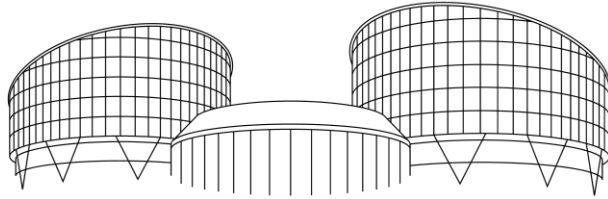
Ovaj prevod je finansiran uz podršku Human Rights Trust-a Vijeća Evrope (www.coe.int/humanrightstrustfund). Ovaj prevod nije obavezujući za Sud. Za više informacije pogledajte napomenu o autorskim pravima na kraju ovog dokumenta.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2013.

This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright indication at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme 2013.

La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pur les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyrights/droits d'auteur à la fin du présent document.

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

VELIKO VIJEĆE

PREDMET NADA protiv ŠVAJCARSKÉ

(Predstavka br. 10593/08)

PRESUDA

STRAZBUR

12. septembar 2012.

Ova presuda je konačna ali može biti predmetom redakcijskih izmjena.

U predmetu Nada protiv Švajcarske,

Evropski sud za ljudska prava, zasjedajući u Velikom vijeću u sastavu:

Nicolas Bratza, predsjednik,

Jean-Paul Costa,

Françoise Tulkens,

Josep Casadevall,

Nina Vajić,

Dean Spielmann,

Christos Rozakis,

Corneliu Bîrsan,

Karel Jungwiert,

Khanlar Hajiyev,

Ján Šikuta,

Isabelle Berro-Lefèvre,

Giorgio Malinverni,

George Nicolaou,

Mihai Poalelungi,

Kristina Pardalos,

Ganna Yudkivska, sudije,

i Michael O'Boyle, zamjenik registrara,

nakon vijećanja zatvorenih za javnost, održanih 23. marta 2011., 7. septembra 2011. i 23. maja 2012. godine,

donijelo je sljedeću presudu, koja je usvojena posljednjeg navedenog datuma:

PROCEDURA

1. Postupak u ovom predmetu pokrenut je na osnovu predstavke (br. 10593/08) protiv Švajcarske Konfederacije, koju je Sudu podnio državljanin Italije i Egipta, g-din Youssef Moustafa Nada ("podnositelj predstavke"), 19. februara 2008. godine u skladu sa članom 34 Konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda ("Konvencija").

2. Podnositelja predstavke zastupao je g-din J. McBride, advokat iz Londona. Švajcarsku Vladu ("Vlada") je zastupao njezin agent, g-din F. Schürmann, iz Federalnog ureda pravde.

3. U svojoj predstavi, gospodin Nada je naveo da mu je zabranom ulaska ili prolaska kroz Švajcarsku, koja mu je izrečena nakon što je njegovo ime uvršteno na listu, koja je sastavni dio federalnog Propisa o talibanima, povrijeđeno pravo na slobodu (član 5 Konvencije), kao i pravo na poštivanje privatnog i porodičnog života, časti i ugleda (član 8). Također, ustvrdio je da je ova zabrana ravna zlostavljanju u smislu člana 3. Nadalje, žalio se da je povrijeđena njegova sloboda izražavanja vjere ili uvjerenja (član 9), tvrdeći da ga je nemogućnost napuštanja enklave Campione

d'Italia spriječila da se moli u džamiji. Na koncu, žalio se da mu nisu bili dostupni djelotvorni pravni lijekovi u odnosu na ove pritužbe (član 13).

4. Predstavka je dodijeljena Prvom odjelu Suda (pravilo 52.1 Poslovnika Suda), koji je odlučio da ovaj predmet razmotri na prioritetoj osnovi temeljem člana 41 Poslovnika Suda. Dana 12. marta 2009. vijeće ovog Odjela obavijestilo je Vladu o pritužbama podnesenim temeljem članova 5, 8 i 13.

5. Strane u postupku dostavile su svoje pismene komentare o zapažanjima. Zaprimljena su i zapažanja vlada Francuske i Ujedinjenog Kraljevstva, kojima je predsjednik Suda dozvolio da interveniraju u pisanoj formi (član 36.2 Konvencije i pravilo 44.2, koji su tada bili na snazi). Vlada Italije nije iskoristila svoje pravo da intervenira u postupku (član 36.1 Konvencije).

6. Dana 20. januara 2010. strane u postupku informirane su da Vijeće namjerava istovremeno ispitati prihvatljivost i osnovanost predstavke (raniji član 29.3 Konvencije zajedno sa pravilom 54A).

7. Dana 30. septembra 2010. Vijeće, u čijem sastavu su bile sudije Christos Rozakis, Nina Vajić, Khanlar Hajiyev, Dean Spielmann, Sverre Erik Jebens, Giorgio Malinverni, i George Nicolaou, sudije, i Søren Nielsen, registrar Odjela, ustupili su nadležnost Velikom vijeću, čemu se nijedna strana u postupku nije protivila (član 30 Konvencije i pravilo 72).

8. Sastav Velikog vijeća utvrđen je u skladu sa odredbama člana 27.2 i 27.3 Konvencije i pravilom 24. Sudije Jean-Paul Costa, Christos Rozakis, Giorgio Malinverni i Mihai Poalelungi nastavili su rješavati predmet i nakon što im je istekao mandat, sve do konačnog vijećanja, u skladu sa članom 23.3 Konvencije i pravilom 24.4.

9. Podnositelj predstavke i Vlada dostavili su svoja pismena zapažanja o meritumu predmeta. Vlade Francuske i Ujedinjenog Kraljevstva dostavile su ista zapažanja koja su ranije dostavile Vijeću. Pored toga, predsjednik Velikog vijeća dozvolio je da pisane komentare dostavi i JUSTICE [PRAVDA], nevladina organizacija sa sjedištem u Londonu (član 36.2 Konvencije u vezi sa pravilom 44.2). Na koncu, predsjednik Velikog vijeća dozvolio je Vladi Ujedinjenog Kraljevstva da sudjeluje u raspravi.

10. Javna rasprava je održana 23. marta 2011. godine u Zgradi ljudskih prava u Strazburu (pravilo 59.3).

Pred Sudom su se pojavili:

– *u ime Vlade*

G-din F. SCHÜRMAN, šef Odjela za evropsko i međunarodno pravo,
pod-odjel za ljudska prava, Federalno ministarstvo pravde,
Federalno ministarstvo pravosuđa, *agent*,

G-din J. LINDENMANN, ambasador, zamjenik direktora Direkcije za
međunarodno pravo, Federalno ministarstvo vanjskih
poslova,

G-din R. E. VOCK, šef Odjeljenja za sankcije, Državni sekretarijat
za ekonomske poslove, Federalno ministarstvo ekonomskih
poslova,

G-gđa R. BOURGUIN, specijalni pravni savjetnik odgovoran za politike
Odjel za pravne poslove, Odjeljenje za migracijske politike
Federalno ministarstvo za migracije,
Federalno ministarstvo pravosuđa,

G-gđa C. EHRICH, tehnički savjetnik, Odjel za evropsko i međunarodno,
pravo, pododjel za ljudska prava, Federalno ministarstvo
pravde, Federalno ministarstvo pravosuđa, *savjetnici*;

– *u ime podnositelja predstavke*

G-din J. MCBRIDE, advokat, *advokat*,

– *u ime Vlade Ujedinjenog Kraljevstva (treća strana)*

G-din D. WALTON, *agent*,

G-din S. WORDSWORTH, *advokat*,

G-gđa C. HOLMES, *savjetnik*.

Prisutni su bili i podnositelj predstavke i njegova supruga.

Sud je saslušao obraćanje gospode Schürmanna, McBridea i Wordswortha. Saslušao je, također, i odgovore predstavnika strana u postupku na pitanja sudija.

ČINJENICE

I. OKOLNOSTI SLUČAJA

A. Osnovne informacije o predmetu

11. Podnositelj predstavke je rođen 1931. godine, a od 1970. godine živi u mjestu Campione d'Italia, talijanskoj enklavi od nekih 1.6 kvadratnih kilometara u provinciji Komo (Lombardija), koju okružuje švajcarski kanton Ticino, a koja je od ostatka Italije odvojena jezerom Lugano.

12. Podnositelj predstavke sebe opisuje kao prakticirajućeg muslimana i biznismena u finansijskom i političkom svijetu, u kojem je, kako tvrdi, veoma uvažan. Po zanimanju inženjer, radio je u veoma različitim sektorima, naročito u bankarskom sektoru, u sektoru vanjske trgovine, industrije i nekretnina. U toku svog poslovnog djelovanja osnovao je brojne kompanije, kao jedini ili glavni dioničar.

13. U svom podnesku, iznio je da je protiv svake upotrebe terorizma i zaničavao je bilo kakvu povezanost sa al-Kaidom. Štaviše, dosljedno je osuđivao ne samo sredstva kojima se služi ta organizacija već i njenu ideologiju.

14. Podnositelj predstavke je nadalje istakao da ima samo jedan bubreg (jer mu je drugi prije nekoliko godina otkazao). Također, pati od krvarenja u lijevom oku, o čemu govori i medicinski nalaz od 20. decembra 2001. godine, i artritisa u vratu. Pored toga, prema medicinskom nalazu koji mu je izdao doktor u Cirihu 5. maja 2006. godine, pretrpio je frakturu u desnoj ruci, koju je trebao operirati 2004. godine. Podnositelj predstavke je ustvrdio da, zbog ograničenja koja su mu izrečena i zbog kojih je podnio ovu predstavku, nije bio u stanju podvrći se ovoj operaciji i stoga je nastavio trpiti posljedice te frakture.

15. Dana 15. oktobra 1999., kao odgovor na bombaški napad, koji su Osama bin Laden i članovi njegove mreže počinili 7. augusta 1998. na američke ambasade u Nairobiju (Kenija) i Dar-es-Salaamu (Tanzanija), Vijeće sigurnosti Ujedinjenih nacija ("UN") usvojilo je, temeljem Glave VII Povelje UN-a, Rezoluciju 1267 (1999), propisujući sankcije protiv talibana (vidi stav 70 u nastavku) i kreiralo je odbor za nadzor nad izvršenjem ove rezolucije ("Odbor za sankcije"), u kojem sjede svi predstavnici Vijeća sigurnosti.

16. Dana 2. oktobra 2000. godine, da bi provelo tu rezoluciju, Federalno vijeće Švajcarske (federalno izvršno tijelo) donijelo je propis kojim "propisuje mjere protiv talibana" ("Pravilnik o talibanima" – vidi stav 66 u nastavku), koji je naknadno pretrpio brojne izmjene i dopune, uključujući i izmjenu samog naziva.

17. Rezolucijom 1333 (2000) od 19. decembra 2000. (vidi stav 71 u nastavku) Vijeće sigurnosti je proširilo režim sankcija. Režim je sada bio, također, usmjeren protiv Osame bin Ladena i organizacije al-Kaida, kao i protiv viših talibanskih dužnosnika i savjetnika. Objema rezolucijama, 1267 (1999) i 1333 (2000), Vijeće sigurnosti je zahtijevalo od Odbora za sankcije da vodi listu pojedinaca i subjekata povezanih sa Osamom bin Ladenom i al-Kaidom, na osnovu informacija koje o tome dobije od država i regionalnih organizacija.

18. Dana 11. aprila 2001. godine Vlada Švajcarske izmijenila je i dopunila Pravilnik o talibanima kako bi provela Rezoluciju 1333 (2000). Dodala je novi član, 4a, koji u svom prvom stavu zabranjuje ulazak i prolazak kroz Švajcarsku pojedincima i subjektima na koje se odnosi ova Rezolucija (ne imenujući ih).

19. Dana 24. oktobra 2001. godine federalni tužitelj otvorio je istragu protiv podnositelja predstavke.

20. Dana 7. novembra 2001. godine predsjednik Sjedinjenih Američkih Država blokirao je sredstva banke Al Taqwa, kojom je podnositelj predstavke predsjedavao i čiji je bio glavni dioničar.

21. Dana 9. novembra 2001. godine podnositelj predstavke i brojne druge organizacije, koje su bile povezane s njim, uvršteni su na listu Odbora za sankcije. Dana 30. novembra 2001. godine (ili 9. novembra, prema navodima podnositelja predstavke), njihova imena su uvrštena na listu, u dodatku Propisa o talibanima.

22. Dana 16. januara 2002. godine Vijeće sigurnosti usvojilo je Rezoluciju 1390 (2002), kojom je nametnulo zabranu ulaska i prolaska pojedincima, grupama, preduzećima i s njima povezanim licima, koji su navedeni na listi kreiranoj u skladu sa rezolucijama 1267 (1999) i 1333 (2000) (vidi stavove 70-71 i 74 u nastavku). Dana 1. maja 2002. godine dopunjen je član 4a Federalnog propisa o talibanima kako slijedi: zabrana ulaska i prolaska se odsada odnosi na sve pojedince imenovane u Dodatku 2 Propisa, uključujući i podnositelja predstavke.

23. Dana 10. septembra 2002. godine Švajcarska je postala članica Ujedinjenih nacija.

24. Kada je novembru 2002. godine posjetio London, podnositelj predstavke je uhapšen i prebačen u Italiju, a tom prilikom mu je zaplijenjen novac.

25. Dana 10. oktobra 2003. godine, slijedeći analizu Grupe za nadzor nad primjenom sankcija (vidi stav 72 ispod), Kanton Ticino je podnositelju predstavke ukinuo posebnu dozvolu za prelazak granice. Grupa za nadzor je primijetila, ispitujući aktivnosti podnositelja predstavke, da se on relativno slobodno mogao kretati između Švajcarske i Italije. U podnesku Vlade se navodi da je zabrana ulaska i prolaska uticala na njegovo kretanje tek od tog konkretnog momenta.

26. Dana 27. novembra 2003. godine Federalni ured za imigracije, integraciju i emigracije Švajcarske ("IMES") informirao je podnositelja predstavke da mu više nije dopušteno da prelazi granicu.

27. Dana 23. marta 2004. godine podnositelj predstavke podnio je zahtjev kod IMES-a za dozvolu ulaska i prolaska kroz Švajcarsku radi liječenja u toj zemlji i pravnih postupaka koji se odvijaju u Švajcarskoj i Italiji. IMES je odbio njegov zahtjev 26. marta 2004. kao neosnovan. Štaviše, navedeno je da osnove koje je podnositelj predstavke naveo u zahtjevu - naime, potreba da konsultira svoje advokate i da se podvrgne liječenju, a potom i posebna situacija koja se tiče njegovog prebivališta u enklavi Campione d'Italia - nisu dostatne da bi ga vlasti izuzele iz mjera koje su izrečene protiv njega.

28. U odluci od 27. aprila 2005. Federalni krivični sud naložio je federalnom tužitelju da postupak ili obustavi ili da predmet prosljedi nadležnom federalnom istražnom sudiji do 31. maja 2005. godine. U nalogu sa tim datumom, nakon što je utvrdio da optužbe iznesene protiv podnositelja predstavke nisu potkrijepljene, federalni tužitelj je zatvorio istragu protiv podnositelja predstavke.

29. Dana 22. septembra 2005. godine podnositelj predstavke je od Federalnog vijeća zatražio da izbriše njegovo ime i ime s njim povezane organizacije iz dodatka Propisu. Tvrdio je, u prilog svom zahtjevu, da je odlukom federalnog tužiteljstva obustavljena policijska istraga protiv njega i da, prema tome, više nije opravdano da bude podvrgnut sankcijama.

30. Odlukom od 18. januara 2006. državni Sekretarijat za ekonomske poslove ("SECO") odbacio je njegov zahtjev sa obrazloženjem da Švajcarska ne može brisati imena sa dodatka Propisu o talibanima dok god se isti nalaze na listi UN Odbora za sankcije.

31. Dana 13. februara 2006. podnositelj predstavke uložio je upravnu žalbu Federalnom ministarstvu ekonomskih poslova ("Ministarstvo").

32. Odlukom od 15. juna 2006. Ministarstvo je odbilo ovu žalbu. Odlukom je potvrđeno da se brisanje imena sa dodatka Propisu može izvršiti samo onda kada se to ime izbriše sa liste Odbora za sankcije, i objašnjeno je da je za takvo nešto neophodno da država čiji je dotična osoba državljanin ili stanovnik podnese zahtjev kod UN institucija za brisanje imena sa liste. Budući da Švajcarska nije ni zemlja čije državljanstvo podnositelj predstavke ima niti zemlja u kojoj ima prebivalište, Ministarstvo je utvrdilo da švajcarske vlasti nisu nadležne za pokretanje takvog postupka.

33. Dana 6. jula 2006. podnositelj predstavke se žalio Federalnom vijeću na odluku Ministarstva. Tražio je da se njegovo ime, kao i imena određenih organizacija koje su s njim povezane, izbrišu sa liste Dodatka 2 Propisa o talibanima.

34. Dana 20. septembra 2006. Federalni ured za migracije ("ODM"), koji je osnovan 2005., i u čijem sastavu je IMES, odobrio je podnositelju predstavke izuzeće na samo jedan dan, 25. septembra 2006., kako bi

otputovao u Milano i prisustvovao sudskom postupku. Podnositelj predstavke nije iskoristio ovo odobrenje.

35. Dana 6. aprila 2007. podnositelj predstavke je “Odjeljenju za razmatranje zahtjeva” Odbora za sankcije – tijela koje je uspostavljeno rezolucijom 1730 (2006) i zaduženo da se bavi zahtjevima za brisanje pojedinaca ili subjekata sa liste Odbora za sankcije (vidi stav 76 u nastavku) – dostavio zahtjev za brisanje njegovog imena sa te liste.

36. Odlukom od 18. aprila 2007. Federalno vijeće je, odlučujući o žalbi od 6. jula 2006., uputilo predmet Federalnom sudu, utvrdivši da je podnositelj predstavke bio podvrgnut direktnom ograničavanju njegovog prava na uživanje posjeda; također, da se član 6 Evropske konvencije o ljudskim pravima shodno tome primjenjuje na njegov zahtjev za brisanje imena iz dodatka Pravilniku i da, shodno tome, predmet treba ispitati nezavisan i nepristrasan sud.

37. U svojim zapažanjima, Odjel je ustvrdio da žalbu treba odbaciti, naglašavajući da Rezolucija Vijeća sigurnosti 1730 (2006) od 19. decembra 2006. dopušta osobama i organizacijama, čija se imena nalaze na listi Odbora za sankcije, da traže brisanje sa ove liste na individualnoj osnovi a ne preko države čije državljanstvo imaju, odnosno u kojoj imaju prebivalište.

38. Podnositelj predstavke je ostao pri svojim tvrdnjama navedenim u podnescima. Štaviše, naveo je da, zbog očiglednog oklijevanja ODM-a da odobri izuzeće prema članu 4.2(a) Propisa o talibanima, on nije bio u mogućnosti da napusti svoj dom u enklavi Campione d'Italia uprkos nepostojanju adekvatnih medicinskih ustanova tamo, niti da ode u Italiju radi upravnih ili sudskih postupaka, te da je, shodno tome, efektivno, protekle godine proveo u kućnom pritvoru. Dodavanje njegovog imena na listu Odbora za sankcije je bilo, također, ravno javnom optuživanju podnositelja predstavke da je povezan sa Osamom bin Ladenom, al-Kaidom i talibanima, što nije slučaj. Nadalje, tvrdio je da su stavljanjem njegovog imena na listu, bez ikakvog objašnjenja ili mogućnosti da prije toga bude saslušan, prekršena načela zabrane diskriminacije, lične slobode, uživanja posjeda i ekonomske slobode, zajedno sa pravom na pravično suđenje. Na koncu, zauzimajući stav da su sankcije Vijeća sigurnosti protivne Povelji UN-a i *jus cogens* normama, ustvrdio je da Švajcarska nije bila dužna da ih provede.

39. Odlukom od 11. maja 2007., u kojoj su navedeni dostupni pravni lijekovi, ODM je odbio novi zahtjev podnositelja predstavke za izuzećem. Odlukom od 12. jula 2007., u kojoj su još jednom navedeni dostupni pravni lijekovi, ODM je odbio ispitati pismo podnositelja predstavke, koje je smatrao zahtjevom za preispitivanje. U pismu od 20. jula 2007. podnositelj predstavke je objasnio da je došlo do nesporazuma i da je njegovo prethodno pismo zapravo bio novi zahtjev za izuzeće. Dana 2. augusta 2007. ODM je ponovo odbio njegov zahtjev, podsjećajući ga da odluku

može pobijati podnošenjem žalbe Federalnom upravnom sudu. Podnositelj predstavke se nije žalio na tu odluku.

40. Dana 29. oktobra 2007. Odjeljenje za razmatranje zahtjeva za brisanje sa liste, uspostavljeno temeljem Rezolucije Vijeća sigurnosti 1730 (2006), odbilo je zahtjev podnosioca predstavke od 6. aprila 2007. za brisanje imena sa liste Odbora za sankcije (vidi stav 35 iznad). Dana 2. novembra 2007. Odjeljenje je, također, odbilo zahtjev za informacijom o zemlji koja ga je uvrstila i razlozima za njegovo uvrštavanje na listu, pozivajući se na tajnost postupka. Konačno, u pismima od 19. i 28. novembra 2007. Odjeljenje je potvrdilo tajnost postupka, ali je ipak obavijestilo podnosioca predstavke da se jedna zemlja, čije ime ne mogu obznanimati, protivila ukidanju njegovog imena sa liste.

B. Presuda Federalnog suda od 14. novembra 2007.

41. Presudom od 14. novembra 2007. godine Federalni sud, kojemu je Federalno vijeće prosljedilo žalbu podnosioca predstavke (vidi stav 36 iznad) proglasilo je tu žalbu prihvatljivom, ali ju je odbacilo na temelju osnovanosti.

42. U prvom redu je istaknuto da su se, prema članu 25 Povelje Ujedinjenih nacija, zemlje članice UN-a obavezale na priznavanje i provođenje odluka Vijeća sigurnosti u skladu sa Poveljom. Potom je primijećeno da, prema članu 103 Povelje, obaveze koje proizilaze iz ovog instrumenta osim što imaju supremaciju nad domaćim pravom zemalja članica, one također prevladavaju nad obavezama koje proističu iz drugih međunarodnih ugovora, bez obzira na njihovu prirodu, bilo da se radi o bilateralnim ili multilateralnim sporazumima. Nadalje se navodi da se ovaj primat ne odnosi samo na Povelju već i na sve obaveze koje proističu iz obavezujuće rezolucije Vijeća sigurnosti.

43. Federalni sud je primijetio, međutim, da je i samo Vijeće sigurnosti obavezano Poveljom i obavezno djelovati u skladu sa svojim ciljevima i načelima (član 24.2 Povelje), koji obuhvaćaju i poštivanje ljudskih prava i osnovnih sloboda (član 1 Povelje). Istovremeno, Sud je zauzeo stav da zemljama članicama nije dozvoljeno da izbjegavaju obaveze pod izgovorom da je odluka (ili rezolucija) Vijeća sigurnosti suštinski nekonzistentna sa Poveljom, naročito odluke (rezolucije) koje se temelje na Glavi VII Povelje (djelovanje u slučaju prijetnje miru, narušavanja mira i čina agresije).

44. Federalni sud je potom primijetio da je temeljem člana 190 Federalnog ustava (vidi stav 65 u nastavku), Sud obavezan postupati prema federalnim zakonima i međunarodnom pravu. Sud je zauzeo stav da primjenjivo međunarodno pravo, pored međunarodnih sporazuma koje je Švajcarska ratificirala, također obuhvaća međunarodno običajno pravo, opće principe prava i odluke međunarodnih organizacija koje su obavezujuće po Švajcarsku, uključujući tu i odluke Vijeća sigurnosti koje se tiču kaznenih politika.

45. Međutim, primijetio je da član 190 Ustava ne sadrži nikakva pravila o tome kako riješiti moguće konflikte oprečnih normi međunarodnog prava koje su zakonski obavezujuće po Švajcarsku, a u konkretnom slučaju to je konflikt između odluka Vijeća sigurnosti sa jedne strane i garancija Evropske konvencije o ljudskim pravima i Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima sa druge. Sud je zauzeo stav da, ukoliko se konflikt ne može riješiti kroz pravila o tumačenju ugovora, neophodno je pogledati hijerarhiju međunarodnih pravnih normi, prema kojima obaveze koje proističu iz Povelje UN-a imaju primat nad obavezama koje proističu iz drugih međunarodnih ugovora (član 103 Povelje u vezi sa članom 30 Bečke konvencije o pravu međunarodnih ugovora; vidi stavove 69 i 80 u nastavku). Federalni sud je bio mišljenja da bi jedinstvena primjena sankcija Ujedinjenih nacija bila ugrožena ukoliko bi se domaćim sudovima zemalja članica Evropske konvencije ili Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima dozvolilo da zanemare ove sankcije pod izgovorom da time štite temeljna prava određenih pojedinaca ili organizacija.

46. Sud je, ipak, prihvatio da je obaveza provođenja odluka Vijeća sigurnosti ograničena *jus cogens* normama. Shodno tome, smatrao je da je obavezan utvrditi da li je kaznena politika koju je postavilo Vijeće sigurnosti oprečna *jus cogens* normama međunarodnog prava, kao što je to podnositelj predstavke tvrdio.

47. Federalni sud je citirao primjere *jus cogens* normi: pravo na život, zaštita od mučenja i nečovječnog ponašanja, zabrana ropstva, zabrana kolektivnog kažnjavanja, načelo individualne krivične odgovornosti i načelo *zabrane protjerivanja i vraćanja*. Sud je, međutim, zauzeo stav da uživanje posjeda, ekonomske slobode i garancija pravičnog suđenja ili prava na djelotvorni pravni lijek ne potpadaju pod *jus cogens*.

48. Što se tiče posljedica koje je podnositelj predstavke trpio zbog mjera poduzetih protiv njega, konkretno zabrane ulaska i prolaska kroz Švajcarsku, Federalni sud je utvrdio sljedeće:

“7.4 ... Ove sankcije obuhvaćaju i dalekosežna komercijalna ograničenja za one na koje se sankcije odnose; sredstava koja su im neophodna za opstanak im, međutim, nisu blokirana (vidi Rezoluciju 1452 (2002) stav 1(a)), pa shodno tome ne postoji prijetnja ni po njihov život ni po zdravlje, kao ni prijetnja bilo kojeg vida nečovječnog ili ponižavajućeg tretmana.

Zabrana putovanja ograničava slobodu kretanja onih na koje se sankcija odnosi, ali u načelu ta zabrana ne predstavlja lišavanje slobode: oni su slobodni da se kreću unutar zemlje u kojoj borave (vidi, međutim, tačku 10.2 ispod, koja se odnosi konkretno na situaciju podnositelja predstavke); putovanja u njihovu domovinu su naročito dozvoljena (vidi Rezoluciju 1735 (2006), stav 1(b)).

...”

49. Federalni sud je potom naveo, općenito govoreći, da je Vijeće sigurnosti odlučilo o sankcijama, a da pri tom nije dalo priliku ni pojedincima ni organizacijama da se očituju, ni prije ni poslije, kao ni da se

žale protiv tih odluka pred domaćim ili međunarodnim sudovima. S tim u vezi, napomenuo je, naročito, da je shodno Rezoluciji 1730 (2006), napravljen značajan napredak u postupku brisanja sa liste, koji omogućava pojedincima da se obrate Odboru za sankcije, ali da taj sistem još uvijek ima značajne manjkavosti sa aspekta ljudskih prava.

50. Federalni sud je ispitao u kojoj mjeri je Švajcarska obavezana relevantnim rezolucijama, drugim riječima, da li ima određenu slobodu (*Ermessensspielraum*) glede njihove provedbe:

“8.1 Vijeće sigurnosti usvojilo je Rezoluciju 1267 (1999) i naredne rezolucije o sankcijama protiv al-Kaide i talibana na osnovu Glave VII Povelje UN-a, izričito obavezujući sve zemlje članice da zauzmu jedinstven i strog pristup provedbi ovdje navedenih sankcija, zanemarujući sva postojeća prava i obaveze koji proističu iz međunarodnih sporazuma i ugovora (vidi stav 7 Rezolucije 1267 (1999)).

Ove sankcije (zamrzavanje sredstava, zabrana ulaska i prolaska, embargo na oružje) detaljno su opisane i ne dopušta zemljama članicama polje slobodne procjene kod provedbe istih. Imena onih protiv kojih su sankcije izrečene također su iskomunicirana zemljama članicama: to je utvrđeno u listi koju je sastavio i koju održava Odbor za sankcije (vidi stav 8(c) Rezolucije 1933 (2000)).

Što se tiče mogućnosti brisanja sa ove liste, Odbor za sankcije je uveo poseban postupak (vidi stavove 13 i dalje Rezolucije 1735 (2006) i direktive Odbor za sankcije od 12. februara 2007.). Dakle, zemljama članicama se zabranjuje da samostalno odlučuju da li sankcija izrečena nekom licu ili organizaciji koji se nalaze na listi Odbora za sankcije i dalje treba biti a snazi ili ne.

Švajcarska bi, stoga, prekršila svoju obavezu koja proizilazi iz Povelje, ako bi izbrisala imena podnositelja žalbe i njegovih organizacija iz dodatka Propisu o talibanima.

...

8.3 U svjetlu gore navedenog, Švajcarskoj nije dozvoljeno da, na vlastitu inicijativu, izbriše ime podnositelja žalbe iz Dodatka 2 Propisa o talibanima.

Treba priznati da, u ovoj situaciji, podnositelju žalbe nije dostupan djelotvoran pravni lijek. Federalni sud može, svakako, ispitati da li je i u kojoj mjeri Švajcarska obavezana rezolucijama Vijeća sigurnosti, ali mu nije dozvoljeno da ukine sankcije izrečene podnositelju žalbe na osnovu činjenice da te sankcije krše njegova osnovna prava.

Odgovornost za brisanje lica i subjekata sa liste isključivo počiva na Odboru za sankcije. Uprkos gore navedenim poboljšanjima, postupak brisanja sa liste i dalje ne ispunjava zahtjev pristupa sudu prema članu 29a Federalnog ustava, člana 6.1 Evropske konvencije o ljudskim pravima i člana 14.1 UN Pakta o građanskim i političkim pravima i zahtjevima za djelotvornim pravim lijekom u smislu člana 13 Konvencije i člana 2.3 Pakta UN-a...”

51. Federalni sud je ispitivao da li je Švajcarska, čak iako nije ovlaštena da na vlastitu inicijativu izbriše ime podnositelja predstavke sa liste, ipak

barem obavezna pomoći podnositelju predstavke u vezi sa postupkom brisanja sa liste. U njegovom obrazloženju se navodi sljedeće:

“9.1 Nižestepeni sudovi su ispitali da li je Švajcarska bila obavezna inicirati postupak brisanja u ime podnositelja predstavke. U međuvremenu, to pitanje je postalo irelevantno jer je, nakon donošenja amandmana na postupak brisanja, apelant mogao sam podnijeti zahtjev, što je i učinio.

9.2 Da bi njegov zahtjev bio uspješan, on se ipak oslanja na podršku Švajcarske, obzirom je to jedina zemlja koja je provela sveobuhvatnu preliminarnu istragu, u okviru koje je poslala brojne zahtjeve, provela pretrase kuća i ispitivanje svjedoka.

Zemlje članice UN imaju obavezu da krivično gone lica za koja se sumnja da finansiraju ili pomažu terorizam (vidi stav 2(e) Rezolucije Vijeća sigurnosti 1373 (2001)) ...

S druge strane, ukoliko krivični postupak bude okončan oslobađajućom presudom ili se obustavi, to bi trebalo rezultirati ukidanjem preventivnih sankcija. Doduše, zemlja koja je provela krivični postupak ili preliminarnu istragu ne može sama izvršiti brisanje sa liste, ali može barem prenijeti rezultate svoje istrage Odboru za sankcije i zahtijevati, odnosno pomoći osobi da traži brisanje sa liste.”

52. Na koncu, Federalni sud je ispitivao da li se zabrana putovanja, koja je nametnuta temeljem člana 4a Propisa o talibanima, proteže izvan sankcija koje su uvedene rezolucijama Vijeća sigurnosti i da li švajcarske vlasti, u tom smislu, imaju slobodu procjene s tim u vezi. Sud je utvrdio sljedeće:

“10.1 Član 4a.1 Propisa o talibanima zabranjuje licima navedenim na Dodatku 2 ulazak ili prolazak kroz Švajcarsku. Član 4a.2 propisuje da, u skladu sa odlukama Vijeća sigurnosti UN-a ili radi zaštite švajcarskih interesa, Federalni ured za migracije ima pravo odobriti izuzeće.

Prema rezolucijama Vijeća sigurnosti zabrana putovanja se ne primjenjuje ukoliko je ulazak ili prolazak neophodan radi okončanja sudskog postupka. Pored toga, moguće je i odobravanje izuzeća uz saglasnost Odbora za sankcije (vidi stav 1(b) Rezolucije 1735 (2006)). To se posebno odnosi na putovanja na temelju medicinskih, humanitarnih ili vjerskih razloga (Brown Institute, citirano gore, str. 32).

10.2 Član 4a.2 Propisa o talibanima formuliran je kao ‘poticajna’ odredba i odaje utisak da Federalni ured za migracije ima određeno polje slobodne procjene. Sa aspekta ustava, međutim, ovu odredbu treba tumačiti na način da se izuzeće treba odobravati u svim slučajevima u kojima to režim sankcija UN-a dozvoljava. Dalekosežnije ograničavanje slobode kretanja apelanta ne bi se moglo smatrati zasnovanim na rezolucijama Vijeća sigurnosti, niti bi to bilo u javnom interesu, a i bilo bi nesrazmjerno u kontekstu konkretnog slučaja apelanta.

Apelant živi u talijanskoj enklavi Campione, u Kantonu Ticino, površine od 1.6 kvadratnih kilometara. Zbog zabrane ulaska i prolaska kroz Švajcarsku, on nije u mogućnosti napustiti Campione. Praktično gledajući, apelant je ispravno tvrdio da je ovo bilo ravno kućnom pritvoru, i da stoga predstavlja ozbiljno ograničavanje njegove lične slobode. U ovim okolnostima, švajcarske vlasti su obavezne iscrpiti sve olakšice režima sankcija koje su dostupne unutar rezolucija Vijeća sigurnosti.

Federalni ured za migracije dakle nema polje slobodne procjene. Umjesto toga, on mora ispitati da li su ispunjeni uvjeti za odobravanje izuzeća. Ukoliko zahtjev ne potpada pod opće izuzetke koje je predvidjelo Vijeće sigurnosti, isti se mora podnijeti Odboru za sankcije na odobrenje.

10.3 Ovo nije mjesto gdje treba ispitivati pitanje da li je Federalni ured za migracije zanemario ustavne zahtjeve kod rješavanja apelantovog zahtjeva za putovanje u inostranstvo: apelant nije osporavao relevantne naloge Federalnog ureda i oni nisu sporno pitanje u ovom postupku.

Isto vrijedi i za pitanje da li bi apelant trebao preseliti svoje mjesto prebivališta iz talijanske enklave Campione u Italiju. Do danas apelant nije podnio takav zahtjev.”

C. Razvoj događaja nakon presude Federalnog suda

53. Nakon presude Federalnog suda podnositelj predstavke obratio se ODM-u sa zahtjevom da isti preispita mogućnost primjene općih izuzetaka na njegov konkretan slučaj. Dana 28. januara 2008. podnio je novi zahtjev tražeći suspenziju zabrane ulaska i prolaska na period od tri mjeseca. Pismom od 21. februara 2008. ODM je odbio ovaj zahtjev, navodeći da oni nisu u mogućnosti odobriti suspenziju zabrane na tako dug period bez upućivanja zahtjeva Odboru za sankcije, ali da mu mogu odobriti jednokratne prolaskе. Podnositelj predstavke se nije žalio protiv ove odluke.

54. Dana 22. februara 2008., na sastanku između švajcarskih vlasti i advokata podnositelja predstavke o podršci koju bi Švajcarska mogla ponuditi podnositelju predstavke u nastojanju da izbriše svoje ime sa liste, predstavnica Federalnog ministarstva za vanjske poslove je primijetila da se radi o zaista izuzetnoj situaciji jer podnositelj predstavke, sa jedne strane, traži od švajcarskih vlasti da mu pomognu u postupku brisanja sa liste UN-a, a sa druge strane je podnio tužbu protiv Švajcarske. Tokom sastanka, advokat podnositelja predstavke je objasnio da je dobio usmenu potvrdu ODM-a da će njegovom klijentu biti dodijeljeno jednokratno odobrenje za odlazak u Italiju kako bi se konsultirao sa svojim pravnikom u Milanu. Predstavnica Federalnog ministarstva vanjskih poslova je također istakla da podnositelj predstavke može tražiti od Odbora za sankcije izuzeće na duži period na osnovu njegove konkretne situacije. Međutim, ponovila je da Švajcarska ne može sama podnijeti zahtjev Odboru za sankcije za brisanje imena podnositelja predstavke sa liste. Dodala je da bi njena vlada, ipak, bila spremna podržati ga, naročito na način da mu izda potvrdu da je krivični postupak protiv njega obustavljen. Advokat podnositelja predstavke je odgovorio da je zaprimio pismo kojim se potvrđuje obustavljanje postupka u korist njegovog klijenta i da je to pismo dostatno.

Što se tiče zahtjeva podnositelja predstavke upućenog talijanskim vlastima, kojim traži njihovu podršku u postupku brisanja njegovog imena sa liste, predstavnica Federalnog ministarstva je sugerirala da advokat

kontaktira Stalnu misiju Italije u Ujedinjenim nacijama, dodajući da je Italija u to vrijeme bila zastupljena u Vijeću sigurnosti.

55. Vlada je informirala Sud da je u aprilu 2008., egipatski vojni tribunal osudio podnositelja predstavke, u odsustvu, na deset godina zatvora za pružanje finansijske podrške organizaciji Muslimansko bratstvo (vidi članak o ovoj temi od 16. aprila 2008., objavljenom u dnevnoj novini *Corriere del Ticino*). Podnositelj predstavke nije osporavao činjenicu da je bio osuđen, ali je tvrdio da on nikada nije bio obaviješten o postupku koji se vodio protiv njega niti je imao priliku da se brani, lično ili preko pravnog zastupnika. Iz ovih razloga i, uzevši u obzir činjenicu da je suđenje održano pred vojnim tribunalom iako je on civil, tvrdio je da je taj postupak očigledno predstavljao povredu člana 6.

56. Dana 5. jula 2008. talijanska Vlada je Odboru za sankcije podnijela zahtjev za brisanje imena podnositelja predstavke sa liste na osnovu obustavljenog postupka koji se protiv njega vodio u Italiji. Odbor je odbio zahtjev odlukom od 15. jula 2008. U podnesku podnositelja predstavke, Odbor mu nije dozvolio da unaprijed dostavi svoja opažanja.

57. Dana 11. septembra 2008. ODM je podnositelju predstavke odobrio pravo ulaska u Švajcarsku i boravak u zemlji u trajanju od 2 dana, ali podnositelj predstavke, međutim, nije iskoristio ovo odobrenje.

58. U pismu od 23. decembra 2008. ODM je informirao podnositelja predstavke da ulazak Švajcarske u šengensko područje 12. decembra 2008. ne utiče na njegovu situaciju.

59. U svojim opažanjima pred Vijećem švajcarska vlada je istakla da je, po njihovom saznanju, uvrštavanje podnositelja predstavke na listu inicirano na zahtjev Sjedinjenih Američkih Država i da je su SAD 7. jula 2009. godine podnijele Odboru za sankcije zahtjev za brisanje imena niza pojedinaca sa liste, među kojima i podnositelja predstavke.

60. Dana 24. augusta 2009., u skladu sa postupkom propisanim Rezolucijom Vijeća sigurnosti 1730 (2006), podnositelj predstavke je Odjelu za zahtjeve za brisanje sa liste uputio zahtjev za brisanje njegovog imena sa liste Odbora za sankcije.

61. Dana 2. septembra 2009. Švajcarska je Odboru za sankcije poslala kopiju pisma Federalnog tužilaštva od 13. augusta 2009., upućenog advokatu podnositelja predstavke, u kojem je potvrđeno da istraga sudske policije protiv njegovog branjenika nije dala nikakve indicije niti dokaze da je njegov branjenik imao veze sa licima ili organizacijama povezanim sa Osamom bin Ladenom, al-Kaidom ili talibanima.

62. Dana 23. septembra 2009. ime podnositelja predstavke izbrisano je sa liste u dodatku rezolucijama Vijeća sigurnosti na osnovu koje je izrečena dotična sankcija. Prema riječima podnositelja predstavke, postupak propisan Rezolucijom 1730 (2006) nije ispoštovan i on nije dobio nikakvo objašnjenje u vezi sa tim. Dana 29. septembra 2009. dodatak Propisu o

talibanima dopunjen je shodno tome, a dopuna je stupila na snagu 2. oktobra 2009. godine.

63. Temeljem prijedloga koji je usvojen 1. marta 2010., Vanjskopolitička komisija Nacionalnog vijeća (Donji dom Federalnog parlamenta) zahtijevala je da Federalno vijeće informira Vijeće sigurnosti UN-a da od kraja 2010. godine više neće, u određenim slučajevima, primjenjivati sankcije koje su izrečene pojedincima na osnovu anti-terorističkih rezolucija. Štaviše, pozvala je Vladu da dodatno učvrsti svoju opredijeljenost za saradnju u borbi protiv terorizma u skladu sa pravnim poretkom država. Prijedlog je predstavio Dick Marty, član Vijeća država (Gornji dom Parlamenta) 12. juna 2009., navodeći upravo slučaj podnositelja predstavke kao ilustrativan primjer.

D. Napori za unapređenje režima sankcija

64. Vlada je tvrdila, iako Švajcarska nije bila član Vijeća sigurnosti, da je sa drugim državama aktivno radila na poboljšanju pravičnosti postupka uvrštavanja i brisanja sa liste i pravne situacije osoba sa liste od svog članstva u UN-u, tj. od 10. septembra 2002. Dakle, u ljeto 2005. godine, zajedno sa Švedskom i Njemačkom, Švajcarska je pokrenula novu inicijativu kako bi osigurala da se u postupku sankcioniranja osnovnim pravima da veća težina. U okviru ove inicijative, Švajcarska je 2008. godine Vijeću sigurnosti dostavila, zajedno Danskom, Njemačkom, Lihtenštajnom, Holandijom i Švedskom, konkretne prijedloge za formiranje savjetodavnog panela nezavisnih eksperata, koji bi imali ovlaštenje da dostavljaju prijedloge za brisanje sa liste Odboru za sankcije. Štaviše, u jesen 2009. Švajcarska je intenzivno radila sa svojim partnerima, nastojeći da osigura da rezolucija o obnovi sankcija protiv al-Kaide i talibana, čije usvajanje je zakazano u decembru, odgovori ovim potrebama. U međuvremenu, Švajcarska je u oktobru 2009. podržala objavljivanje izvještaja koji je predlagao, kao opciju mehanizma za savjetodavni pregled, kreiranje instituta ombudsmana. Dana 17. decembra 2009. Vijeće sigurnosti usvojilo je Rezoluciju 1904 (2009) uspostavljajući njome Ured ombudsmana, koji je odgovoran za zaprimanje pritužbi od pojedinaca koji su pogođeni anti-terorističkim sankcijama Vijeća sigurnosti UN-a (vidi stav 78 u nastavku). Konačno, Švajcarska je u više navrata, pred Vijećem sigurnosti UN-a i Generalnom skupštinom, pozivala na poboljšanje proceduralnih prava lica protiv kojih su izrečene ove sankcije.

II. RELEVANTNO DOMAĆE I MEĐUNARODNO PRAVO I PRAKSA

A. Domaće pravo

1. Federalni ustav

65. Član 190 (“primjenjivo pravo”) Federalnog ustava propisuje:

“Federalni sud i drugi organi vlasti dužni su primjenjivati federalne zakone i međunarodno pravo.”

2. Propis od 2. oktobra 2000. kojim se uspostavljaju mjere protiv fizičkih i pravnih lica povezanih sa Osamom bin Ladenom, “al-Kaidom” ili talibanima (“Propis o talibanima”)

66. Propis od 2. oktobra 2000. kojim se uspostavljaju mjere protiv lica i subjekata povezanih sa Osamom bin Ladenom, “al-Kaidom” ili talibanima više je puta dopunjavan. Relevantne odredbe, u verziji koja je bila na snazi u periodu u kojem je razmatran dotični slučaj, a naročito u vrijeme kada je Federalni sud donio svoju presudu (14. novembra 2007.), propisuju sljedeće:

Član 1 – Zabrana snabdijevanja vojnom opremom i sličnom robom

“1. Zabranjuje se snabdijevanje, prodaja ili posredovanje svih vrsta naoružanja i municije, vojnih vozila i opreme, paravojne opreme i rezervnih dijelova ili dodatka za prethodno pomenuto pojedincima, preduzećima, grupama ili subjektima navedenim u Dodatku 2 ovog dokumenta.

...

3. Zabranjuje se svako snabdijevanje, prodaja ili posredovanje, te pružanje tehničkih savjeta, pomoći i obuke vezane za vojne aktivnosti pojedincima, preduzećima, grupama ili subjektima navedenim u Dodatku 2 ovog dokumenta.

4. Stavovi 1 i 3 gore primjenjuju se samo u slučaju da Zakon o imovini od 13. decembra 1996., federalni Zakon o ratnim materijalima i opremi od 13. decembra 1996. i odgovarajući provedbeni propisi nisu primjenjivi.

...”

Član 3 – Zamrzavanje sredstava i ekonomskih resursa

“1. Sredstva i ekonomski resursi koji su u vlasništvu ili pod kontrolom pojedinaca, preduzeća, grupa ili subjekata navedenih u dodatku 2 ovog dokumenta će biti zamrznuti.

2. Zabranjeno je davati sredstva pojedincima, preduzećima, grupama ili subjektima navedenim u Dodatku 2 ovog dokumenta, ili stavljati na raspolaganje, direktno ili indirektno, resurse ili ekonomske resurse.

3. Državni sekretarijat za ekonomske poslove (SECO) može izuzeti plaćanja vezana za projekte demokratizacije ili humanitarne projekte iz zabrana definiranih stavovima 1 i 2 gore.

4. Nakon konsultacija sa nadležnom službom Federalnog ministarstva vanjskih poslova i Federalnog ministarstva finansija, SECO može odobriti plaćanje sa blokiranih računa, transfer zamrznutih kapitalnih sredstava i oslobađanje zamrznutih resursa kako bi zaštitio švajcarske interese ili spriječio nastanak teških slučajeva.”

Član 4 – Obavezna prijava

“1. Svako lice koje u posjedu ima ili upravlja sredstvima za koje je potvrđeno da su obuhvaćena sankcijom zamrzavanja sredstava u skladu sa članom 3.1 ovog dokumenta mora odmah prijaviti takvu imovinu SECO-u.

2. Svako lice ili organizacija koji znaju za ekonomske resurse za koje je potvrđeno da su obuhvaćena sankcijom zamrzavanja sredstava u skladu sa članom 3.1 ovog dokumenta mora odmah prijaviti takvu imovinu SECO-u.

3. Prijava mora sadržavati ime korisnika, svrhu i iznos zamrznute imovine ili ekonomskih resursa.”

Član 4a – Ulazak i prolazak kroz Švajcarsku

“1. Zabranjuje se ulazak i prolazak kroz Švajcarsku pojedincima koji su navedeni na listi u Dodatku 2 ovog dokumenta.

2. Federalni ured za migracije može, u skladu sa odlukama Vijeća sigurnosti UN-a ili radi zaštite švajcarskih interesa, odobriti izuzeće.”

B. Međunarodno pravo

1 Povelja Ujedinjenih nacija

67. Povelja Ujedinjenih nacija potpisana je u San Francisku 26. juna 1945. godine. Odredbe relevantne za ovaj predmet propisuju:

Preambula

“Mi narodi Ujedinjenih nacija, odlučni

da spasimo buduće naraštaje od užasa rata, koji je dva puta tokom našeg života nanio čovječanstvu neizrecive patnje, i

da ponovo potvrdimo vjeru u temeljna prava čovjeka, u dostojanstvo i vrijednost čovjeka, kao i u ravnopravnost velikih i malih naroda, i

da stvorimo uvjete potrebne za održavanje pravde i poštivanje obaveza koje proističu iz ugovora i ostalih izvora međunarodnog prava, i

da potpomožemo društveni napredak i poboljšanje životnih prilika u većoj slobodi,

te da u tu svrhu

budemo tolerantni i da živimo u miru, zajedno kao dobri susjedi, i

ujedinimo svoje snage u očuvanju međunarodnog mira i sigurnosti, i

osiguramo, prihvatajući načela i ustanovljavajući načine, da neće biti upotrebe oružane sile, osim ako je to u općem interesu, i

upotrijebimo međunarodnu mašineriju za potpomaganje ekonomskog i društvenog napretka svih naroda,

odlučili smo da združimo svoje napore u ostvarenju tih ciljeva

Shodno tome, naše su vlade, preko svojih predstavnika, koji su se okupili u gradu San Francisku i predočili svoje punomoći u valjanom i propisanom obliku, prihvatile ovu Povelju Ujedinjenih nacija, time osnovavši međunarodnu organizaciju pod imenom Ujedinjene nacije.”

Član 1

“Ciljevi Ujedinjenih nacija su:

1. Održavati međunarodni mir i sigurnost i, u tom smislu: poduzimati djelotvorne kolektivne mjere radi sprečavanja i otklanjanja prijetnji miru i suzbijanja djela agresije ili drugih djela kojima se narušava mir, te mirnim putem i u skladu s načelima pravde i međunarodnog prava regulirati ili rješavati međunarodne sporove ili situacije koje bi mogle dovesti do narušavanja mira;

...

3. Ostvarivati međunarodnu saradnju pri rješavanju međunarodnih problema ekonomske, društvene, kulturne ili humanitarne prirode, kao i pri promicanju i poticanju poštivanja ljudskih prava i temeljnih sloboda za sve, bez obzira na rasu, spol, jezik ili religiju; i

...”

Član 24

“1. Da bi se osigurala brza i djelotvorna akcija Ujedinjenih nacija, članovi ove organizacije povjeravaju Vijeću sigurnosti primarnu odgovornost za održavanje

međunarodnog mira i sigurnosti i pristaju da, kod provođenja svojih dužnosti na temelju ove odgovornosti, ono radi u njihovo ime.

2. Kod obavljanja ovih dužnosti Vijeće sigurnosti djeluje u skladu s ciljevima i načelima Ujedinjenih nacija. Posebne ovlasti date Vijeću sigurnosti za obavljanje tih dužnosti definirane su u glavama VI, VII, VIII i XII.

...”

Član 25

“Članovi Ujedinjenih nacija pristaju da prihvate i izvršavaju odluke Vijeća sigurnosti u skladu sa ovom Poveljom.”

68. Glava VII Povelje nosi podnaslov “Djelovanje u slučaju prijetnje miru, narušavanju mira i djela agresije”. Član 39 propisuje sljedeće:

“Vijeće sigurnosti utvrđuje postojanje svake prijetnje miru, narušavanje mira ili djela agresije i daje preporuke, ili odlučuje o mjerama koje treba poduzeti u skladu sa članovima 41 i 42 radi održavanja ili uspostavljanja međunarodnog mira i sigurnosti.”

69. Glava XVI nosi podnaslov “Razne odredbe”. Član 103 propisuje sljedeće:

“U slučaju sukoba između obaveza članica Ujedinjenih nacija, koje proizilaze iz ove Povelje, i njihovih obaveza prema drugim međunarodnim sporazumima, prevladavaju njihove obaveze koje proizilaze iz ove Povelje.”

2. Rezolucije koje je usvojilo Vijeće sigurnosti u vezi sa mjerama protiv al-Kaide i talibana, a koje su relevantne za ovaj predmet

70. Rezolucija 1267 (1999) usvojena je 15. oktobra 1999. Njome je kreiran Odbor za sankcije, u kojem sjede svi članovi Vijeća sigurnosti. Ovom Odboru je naročito povjeren zadatak da od svih država traži da ga obavijeste o koracima poduzetim u smislu osiguravanja djelotvorne provedbe mjera propisanih Rezolucijom, odnosno o uskraćivanju dopuštenja avionima koji su povezani sa talibanima da koriste njihov teritorij za polijetanje i slijetanje, osim ako Odbor za sankcije ne odobri takav let unaprijed iz humanitarnih razloga, a zatim i zamrzavanje sredstava i drugih finansijskih sredstava talibana. Dio ove Rezolucije, koji je relevantan za dotični predmet glasi:

Rezolucija 1267 (1999)

Vijeće sigurnosti je ovu rezoluciju usvojilo na svom 4051. sastanku održanom 15. oktobra 1999.

“Vijeće sigurnosti,

Potvrđujući svoje prethodne rezolucije, naročito rezolucije 1189 (1998) od 13. augusta 1998., 1193 (1998) od 28. augusta 1998. i 1214 (1998) od 8. decembra 1998., i izjave svog predsjednika o situaciji u Afganistanu,

Ponovo potvrđujući svoju snažnu posvećenost suverenitetu, nezavisnosti, teritorijalnom integritetu i nacionalnom jedinstvu Afganistana i poštivanje afganistanske kulturne i historijske baštine,

Naglašavajući svoju duboku zabrinutost zbog kontinuiranog kršenja međunarodnog humanitarnog prava i ljudskih prava, naročito diskriminacije žena i djevojčica i zbog značajnog porasta nezakonite proizvodnje opijuma i *naglašavajući* da je zarobljavanje Generalnog konzulata Islamske Republike Iran od strane talibana i ubistvo iranskih diplomata i novinara u Mazar-e-Sharifu predstavljalo flagrantno kršenje uspostavljenog međunarodnog prava,

Pozivajući se na relevantne međunarodne konvencije za borbu protiv terorizma, a naročito obavezu potpisnica tih konvencija da izruče ili krivično gone teroriste,

Strogo osuđujući dalje korištenje afganistanskog teritorija, naročito područja pod kontrolom talibana, za zbrinjavanje i obuku terorista i planiranje terorističkih djela i *ponovo potvrđujući* svoje uvjerenje da je suzbijanje međunarodnog terorizma suštinski važno za održavanje međunarodnog mira i sigurnosti,

Osuđujući činjenicu da talibani i dalje pružaju sigurno utočište Osami bin Ladenu i dozvoljavaju njemu i drugim s njim povezanim licima da vode mrežu terorističkih kampova za obuke sa teritorije pod kontrolom talibana i da koriste Afganistan kao bazu iz koje sponzoriraju međunarodne terorističke operacije,

Napominjući optužnicu koju je SAD podigla protiv Osame bin Ladena i njegovih saradnika, *između ostalog*, za bombaške napade na američke ambasade u Nairobiju u Keniji i Dar es Salaamu u Tanzaniji od 7. augusta 1998., kao i za zavjeru za ubijanje američkih državljana izvan Amerike, *te napominjući*, također, zahtjev koji su Sjedinjene Američke Države uputile talibanima za njihovo izručenje radi suđenja (S/1999/1021),

Utvrdjući da propust talibanskih vlasti da odgovore na zahtjeve iz stava 13 Rezolucije 1214 (1998) predstavlja prijetnju po međunarodni mir i sigurnost,

Naglašavajući svoju odlučnost u nastojanjima da osigura poštivanje svojih rezolucija,

Postupajući u skladu sa Glavom VII Povelje Ujedinjenih nacija,

...

3. *Odlučuje* da 14. novembra 1999. sve države moraju izreći mjere definirane u stavu 4 ispod, osim ako Vijeće nije prethodno odlučilo, na osnovu izvještaja generalnog sekretara, da su talibani u cijelosti ispoštovali svoju obavezu definiranu u stavu 2 gore;

4. *Odlučuje nadalje* da, radi izvršenja stava 2 gore, sve države trebaju:

(a) Uskratiti dozvolu polijetanja i slijetanja na svoj teritorij svim avionima koji su u vlasništvu, zakupu ili kojima upravljaju, odnosno kojima se upravlja u korist talibana, koje navede Odbor uspostavljen stavom 6 ispod, osim ako Odbor nije unaprijed izdao odobrenje leta zbog humanitarnih potreba, uključujući i vjerske obaveze kao što je obavljanje Hadždža;

(b) Zamrznuti sredstva i druge finansijske resurse, uključujući i sredstva koja su dobijena ili su generirana iz imovine koja je u vlasništvu ili pod direktnom ili indirektnom kontrolom talibana ili preduzeća koje je u vlasništvu ili pod kontrolom talibana, a koja je naznačio Odbor uspostavljen stavom 6 ispod, i osigurati da ni njihovi državljani niti druga lica unutar njihove teritorije ne učine ta sredstva ili bilo koja druga tako okarakterizirana sredstva ili finansijske resurse dostupnim ili iskorištenim u korist talibana ili preduzeća u vlasništvu ili pod direktnom ili indirektnom kontrolom talibana, osim u slučaju kada to odobri Odbor u pojedinačnim slučajevima na osnovu humanitarnih potreba;

5. *Potiče* sve države na saradnju u ispunjavanju zahtjeva iz stava 2 gore, i da razmotre izricanje dodatnih mjera protiv Osame bin Ladena i njegovih saradnika;

6. *Odlučuje* uspostaviti, u skladu sa pravilom 28 svog privremenog Poslovnika, odbor Vijeća sigurnosti u kojem će sjediti svi članovi Vijeća, a koji će biti zadužen za izvršavanje sljedećih zadataka, i koji će Vijeću podnositi izvještaje o radu sa svojim zapažanjima i preporukama:

...

7. *Poziva* sve države da postupaju strogo u skladu sa odredbama ove rezolucije, bez obzira na postojanje prava i obaveza koje proizilaze ili koje su im nametnute međunarodnim sporazumima ili zaključenim ugovorima ili licencama ili dozvolama koje su im odobrene prije datuma stupanja na snagu mjera izrečenih stavom 4 gore;

8. *Poziva* države da pokrenu postupke protiv lica i subjekata unutar svoje nadležnosti, koji krše mjere izrečene temeljem stava 4 i da izreknu odgovarajuće kazne;

9. *Poziva* sve države da u cjelosti saraduju sa Odborom uspostavljenim prema stavu 6 gore kod izvršavanja svojih zadataka, uključujući i pribavljanje informacija koje mogu biti neophodne Odboru u skladu sa ovom rezolucijom;

10. *Traži* od svih država da obavijeste Odbor uspostavljen prema stavu 6 u roku od 30 dana od stupanja na snagu ovih mjera izrečenih prema stavu 4 gore o koracima koje su poduzele u pogledu djelotvorne provedbe stava 4 gore;

...”

71. Rezolucijom 1333 (2000), koja je usvojena 19. decembra 2000. godine, Vijeće sigurnosti proširilo je primjenu sankcija iz Rezolucije 1267 (1999) na lica ili subjekte koje je Odbor za sankcije identificirao kao lica, odnosno subjekte povezane sa al-Kaidom ili Osamom bin Ladenom. Ova rezolucija nadalje zahtijeva vođenje liste za provedbu sankcija UN-a. Dijelovi iste, koji su relevantni za ovaj predmet glase:

Rezolucija 1333 (2000)

“... *Vijeće sigurnosti* ...

Potvrđujući svoje prethodne rezolucije, naročito rezoluciju 1267 (1999) od 15. oktobra 1999., i izjave svog predsjednika o situaciji u Afganistanu,

Ponovo potvrđujući svoju snažnu posvećenost suverenitetu, nezavisnosti, teritorijalnom integritetu i nacionalnom jedinstvu Afganistana i poštivanje afganistanske kulturne i historijske baštine,

Priznajući kritične humanitarne potrebe afganistanskog naroda,

...

8. *Odlučuje* da sve države trebaju poduzeti daljnje mjere:

(a) Odmah i u potpunosti zatvoriti sve talibanske urede na svojim teritorijima;

(b) Odmah i u potpunosti zatvoriti sve urede Ariana Afghan avio-kompanije na svojim teritorijima;

(c) Zamrznuti, bez odlaganja, sva sredstva i drugu finansijsku imovinu Osame bin Ladena i pojedinaca i subjekata koji su sa njim povezani, koje naznači Odbor, uključujući i sredstva organizacije al-Kaida i sredstva koja potiču ili su generirana iz imovine koja je u vlasništvu ili pod direktnom ili indirektnom kontrolom Osame bin Ladena i sa njim povezanih pojedinaca i subjekata i osigurati da ni njihovi državljani niti druga lica unutar njihove teritorije ne učine ta sredstva ili bilo koja druga tako okarakterizirana sredstva ili finansijske resurse dostupnim ili korištenim u korist Osame bin Ladena i sa njim povezanih lica i subjekata, uključujući i organizaciju al-Kaida i *zahitjeva* da Odbor održava ažuriranu listu pojedinaca i subjekata koji su povezani sa Osamom bin Ladenom i organizacijom al-Kaida, na osnovu informacija koje dobije od država i regionalnih organizacija;

...

12. *Odlučuje nadalje* da će Odbor održavati listu odobrenih organizacija i vladinih agencija za pomoć koje pružaju humanitarnu pomoć Afganistanu, uključujući UN i njegove agencije, vladine agencije za humanitarnu pomoć, Međunarodni komitet Crvenog krsta i nevladine organizacije, kad je to prikladno, i da se zabrana izrečena prema stavu 11 gore neće primjenjivati na humanitarne letove koje organiziraju, odnosno koji su organizirani u ime organizacija i vladinih humanitarnih agencija sa odobrene liste Odbora, i da će Odbor redovno pregledati listu, dodajući nove organizacije i vladine humanitarne agencije po potrebi, i da će Odbor brisati organizacije i vladine agencije sa liste ukoliko utvrdi da iste organiziraju ili je vjerovatno da organiziraju letove u neke druge, nehumanitarne svrhe, i obavijestit će odmah takve organizacije i vladine organizacije da svi njihovi letovi, ili letovi koji se obavljaju u njihovo ime, podliježu odredbama stava 11 gore;

...

16. *Zahtijeva* da Odbor ispunjava svoj mandat poduzimanjem sljedećih radnji, pored onih koji su definirani Rezolucijom 1267 (1999):

(a) Formirati i održavati ažurirane liste svih tačaka ulaska i slijetanja za avione koji dolaze sa teritorije Afganistana koja je pod kontrolom talibana, na osnovu informacija dobijenih od država, regionalnih i međunarodnih organizacija i obavijestiti zemlje članice o sadržaju tih listi;

(b) Formirati i održavati ažurirane liste pojedinaca i subjekata koji su okarakterizirani da su povezani sa Osamom bin Ladenom, u skladu sa stavom 8(c) gore, na osnovu informacija dobijenih od država, regionalnih i međunarodnih organizacija;

(c) Razmotriti i odlučiti o zahtjevima za izuzećima definiranim u stavovima 6 i 11 gore;

(d) Formirati i održavati ažuriranu listu odobrenih organizacija i vladinih humanitarnih agencija koje pružaju humanitarnu pomoć Afganistanu, u skladu sa stavom 12 gore najkasnije u roku od jednog mjeseca nakon usvajanja ove rezolucije;

...

17. *Poziva* sve države i sve međunarodne i regionalne organizacije, uključujući i UN i njegove specijalizirane agencije da postupaju striktno u skladu sa odredbama ove rezolucije, bez obzira na postojanje prava i obaveza koje proističu ili koja su im nametnuta međunarodnim sporazumima i zaključenim ugovorima ili licencima ili dozvolama izdatim prije stupanja na snagu mjera izrečenih prema stavovima 5, 8, 10 i 11 gore; ...”

72. Rezolucijom 1363 (2001), usvojenom 30. jula 2001., Vijeće sigurnosti odlučilo je uspostaviti mehanizam za praćenje mjera izrečenih u skladu sa Rezolucijom 1267 (1999) i 1333 (2000) (“Grupa za praćenje”), koju čine pet eksperata izabranih na osnovu pravične geografske zastupljenosti.

73. Rezolucijom 1373 (2001), usvojenom 28. septembra 2001. – nakon događaja 11. septembra 2001. – Vijeće sigurnosti odlučilo je da države trebaju poduzeti niz mjera u borbi protiv međunarodnog terorizma i osigurati djelotvorne granične kontrole s tim u vezi. Dijelovi rezolucije koji su relevantni za ovaj konkretan slučaj glase:

Rezolucija 1373 (2001)

“... *Vijeće sigurnosti* ...

1. *Odlučuje* da sve države trebaju:

(a) Sprečavati i suzbijati finansiranje teroristička djela;

(b) Kriminalizirati dobrovoljno davanje ili prikupljanje sredstava, na bilo koji način, direktno ili indirektno, koje vrše njihovi državljani ili na njihovim teritorijima sa

namjerom da se sredstva koriste, ili koja će se, prema njihovim saznanjima, koristiti za izvođenje terorističkih djela;

(c) Zamrznuti, bez odlaganja, sva sredstva i drugu finansijsku imovinu ili ekonomske resurse fizičkih lica koja su počinila, ili pokušala počiniti teroristička djela ili koja su učestvovala ili potpomagala počinjenje terorističkih djela; pravnih lica koja su u vlasništvu ili pod direktnom ili indirektnom kontrolom takvih lica; i fizičkih i pravnih lica koja djeluju u ime ili prema uputstvima takvih lica i subjekata, uključujući i sredstva koja potiču ili su generirana iz imovine koja je u vlasništvu ili pod direktnom ili indirektnom kontrolom takvih fizičkih i pravnih lica i sa njima povezanih pojedinaca i subjekata;

(d) Zabraniti svojim državljanima ili svim osobama i subjektima na svojim teritorijama da učine dostupnim bilo kakva sredstva, finansijska sredstva i ekonomske i finansijske resurse i druge srodne usluge, direktne ili indirektno, u korist osoba koje su počinile ili pokušale počiniti ili omogućiti ili koje su učestvovala u počinjenju terorističkih djela, ili u korist pravnih lica koja su u vlasništvu ili pod direktnom ili indirektnom kontrolom takvih osoba i subjekata i pojedinaca i pravnih lica koje djeluju u njihovo ime ili prema njihovim uputstvima;

2. *Odlučuje također* da sve države trebaju:

(a) Suzdržati se od pružanja bilo kojeg vida podrške, aktivne ili pasivne, fizičkim ili pravnim licima koja sudjeluju u terorističkim djelima, suzbijajući regrutiranje članova u terorističke grupe i eliminirajući snabdijevanje terorista naoružanjem;

(b) Poduzeti neophodne korake u cilju sprečavanja počinjenja terorističkih djela, između ostalog, davanjem ranog upozorenja drugim zemljama kroz razmjenu informacija;

(c) Uskratiti sigurno utočište onima koji finansiraju, planiraju, podržavaju ili čine teroristička djela ili osiguravaju sigurno utočište;

(d) Spriječiti one koji finansiraju, planiraju, omogućavaju ili čine teroristička djela da koriste svoje teritorije za ove svrhe protiv država ili njihovih građana;

(e) Osigurati da se svaka osoba koja učestvuje u finansiranju, planiranju, pripremi ili počinjenju terorističkih djela ili u podržavanju terorističkih djela izvede pred lice pravde i osigurati da, uz sve ostale mjere protiv takvih lica, takva teroristička djela budu kodificirana kao ozbiljna krivična djela u domaćim zakonima i da kazna adekvatno odražava ozbiljnost takvih terorističkih djela; ...

3. *Poziva sve zemlje* da:

...

(f) Da prije dodjeljivanja izbjegličkog statusa poduzmu odgovarajuće mjere u skladu sa relevantnim odredbama domaćeg i međunarodnog prava, uključujući i međunarodne standarde ljudskih prava, kako bi osigurali da tražitelji azila nisu planirali, potpomagali ili učestvovali u počinjenju terorističkih djela ...”

74. Rezolucijom 1390 (2002), koja je usvojena 16. januara 2002., Vijeće sigurnosti odlučilo je nametnuti zabranu ulaska i prolaska pojedincima i

subjektima protiv kojih su izrečene sankcije. Ova rezolucija je režim sankcija učinila preciznijim i transparentnijim, jer se od Odbora za sankcije zahtijeva da redovno ažurira listu osoba na koje se sankcije odnose, da ekspeditivno donese smjernice i kriterije koji bi mogli biti neophodni da olakšaju provedbu sankcija i da učini javno dostupnim sve informacije, uključujući i liste dotičnih osoba, ukoliko smatra da je to relevantno. Dijelovi rezolucije, koji su relevantni za ovaj konkretan slučaj glase:

:

Rezolucija 1390 (2002)

“... *Vijeće sigurnosti* ...

2. *Odlučuje* da sve države trebaju poduzeti sljedeće mjere u odnosu na Osamu bin Ladenu, članove al-Kaide i talibana, i drugih pojedinaca, grupa, preduzeća i subjekata povezanih s njima, koji su navedeni na listi kreiranoj u skladu sa rezolucijama 1267 (1999) i 1333 (2000) koju redovno ažurira Odbor uspostavljen Rezolucijom 1267 (1999) u daljnjem tekstu ‘Odbor’;

(a) Zamrznuti, bez odlaganja, sredstva i drugu finansijsku imovinu ili ekonomske resurse ovih pojedinaca, grupa, preduzeća i subjekata, uključujući i sredstva koja potiču iz imovine u njihovom vlasništvu ili pod njihovom direktnom ili indirektnom, kontrolom ili u vlasništvu ili pod kontrolom lica koja djeluju u njihovo ime ili po njihovim instrukcijama i osigurati da ni njihovi državljani niti druga lica na njihovoj teritoriji ne učine ta niti bilo koja druga sredstva, finansijsku imovinu ili ekonomske resurse, direktno ili indirektno dostupnim takvim licima;

(b) Spriječiti ulazak ili prolazak takvih lica kroz njihove teritorije, pod uvjetom da ništa u ovom stavu ne obavezuje bilo koju državu da uskrati ulazak ili zahtijeva odlazak sa njihovih teritorija vlastitim državljanima i ovaj stav se ne primjenjuje u situacijama kada je ulazak, odnosno prolazak neophodan za ispunjenje sudskog procesa ili kada Odbor utvrdi, isključivo od slučaja do slučaja, da je takav ulazak, odnosno prolazak opravdan;

(c) Spriječiti direktnu ili indirektnu opskrbu, prodaju i prenos takvim pojedincima, grupama, poduzećima i subjektima sa njihovih teritorija ili od strane njihovih državljana koji su van zemlje, ili koristeći njihova plovila ili avione, oružje i sa njim povezanu vojnu opremu svih vrsta, uključujući oružje i municiju, vojna vozila i opremu, paravojnu opremu i rezervne dijelove za gore nabrojano i tehničke savjete, pomoć ili obuku u vezi sa vojnim aktivnostima;

...

8. *Potiče* sve države da poduzmu hitne korake i da kroz usvajanje zakona ili administrativnih mjera izvrše i ojačaju, gdje to bude potrebno, mjere koje su izračene protiv njihovih državljana i drugih pojedinaca ili subjekata koji djeluju na njihovim teritorijama prema domaćim zakonima ili propisima kako bi spriječili i kaznili kršenje ovih mjera iz stava 2 ove rezolucije, i da informiraju Odbor o usvajanju takvih mjera, te *poziva* države da obavijeste Odbor o rezultatima svih sa tim povezanih istraga ili izvršnih radnji, osim u slučajevima kada bi takva radnja ugrozila istragu izvršne radnje; ...”

75. Rezolucijom 1526 (2004), koja je usvojena 30. januara 2004., Vijeće sigurnosti zahtijevalo je od zemalja da, prilikom dostavljanja novih imena za dodavanje na listu Odbora, dostave i informacije koje će olakšati identifikaciju tih lica ili subjekata. Također, izričito potiče države, kada je to moguće, da informiraju lica i subjekte koji se nalaze na listi Odbora o mjerama koje su izrečene protiv njih, smjernicama Odbora i Rezoluciji 1452 (2002) u smislu mogućnosti izuzeća od određenih sankcija.

76. Kao odgovor na val kritika upućenih u vezi sa režimom sankcija, Vijeće sigurnosti je usvojilo mnogo detaljnije rezolucije kako bi osnažilo proceduralne zaštitne mjere. S tim u vezi, Rezolucija 1730 (2006) uspostavila je postojeći postupak kreiranjem "Odjela" koji je zadužen za zaprimanje zahtjeva za brisanje lica i subjekata sa liste koju održava Odbor za sankcije. Prema ovoj rezoluciji, Odjel je dužan proslijediti takve zahtjeve vladi, odnosno vladama koje su stavile te osobe ili subjekte na liste kao i vladi, odnosno vladama čiji su ta lica ili subjekti državljani, odnosno u kojima imaju prebivalište, kao informaciju ili radi njihovih mogućih komentara. To bi trebalo biti popraćeno konsultacijama između vlada u pitanju, sa ili bez učešća Odjela kao posrednika. Ako jedna od tih vlada preporuči brisanje sa liste, zahtjev će biti stavljen na dnevni red Odbora za sankcije, koji o zahtjevima odlučuje koncenzusom svojih petnaest članova.

77. Rezolucija 1735 (2006) uspostavlja postupak informiranja fizičkih i pravnih lica čija se imena nalaze na listi. Ona nadalje pojašnjava kriterije za brisanje sa liste na sljedeći način:

"14. ... Odbor, prilikom odlučivanja o brisanju imena sa Konsolidirane liste, može razmatrati, između ostalog, (i) da li je fizičko ili pravno lice stavljeno na Konsolidiranu listu zbog greške u vezi sa identitetom, ili (ii) da li fizičko ili pravno lice i dalje ispunjavaju kriterije definirane u relevantnoj rezoluciji, a naročito Rezoluciji 1617 (2005) ili ne; kod procjene pitanja iz tačke (ii) gore, Odbor može ispitati, između ostalog, da li je osoba preminula, odnosno da li je afirmativno dokazano da je fizičko ili pravno lice prekinulo sve veze sa al-Kaidom, Osamom bin Ladenom, talibanima i njihovim pristašama, uključujući i sva fizička i pravna lica sa Konsolidirane liste, kako je to definirano Rezolucijom 1617 (2005) ..."

78. Ovaj postupak je naknadno osnažen usvajanjem rezolucija 1822 (2008) i 1904 (2009), koje su usvojene kasnijeg datuma u odnosu na ovaj predmet. U potonjoj rezoluciji, koja je usvojena 17. decembra 2009., Vijeće sigurnosti je odlučilo kreirati Ured ombudsmana, čiji zadatak je da zaprima zahtjeve od pojedinaca protiv kojih je Vijeće sigurnosti izreklo sankcije u okviru borbe protiv terorizma. Prema ovoj rezoluciji, osobe koje se nalaze na listi imaju pravo dobiti informacije o razlozima zbog kojih su protiv njih izrečene mjere i podnijeti zahtjeve za brisanje sa liste kod Ombudsmana, koji će ispitati svaki pojedinačni zahtjev, nepristrasno i neovisno, a potom podnijeti Odboru za sankcije izvještaj sa obrazloženjem razloga za ili protiv brisanja sa liste.

3. *Bečka konvencija o pravu međunarodnih ugovora (1969)*

79. Član 27 (“Unutarnje pravo i poštivanje ugovora”) Bečke konvencije o pravu međunarodnih ugovora glasi:

“Stranka se ne može pozivati na odredbe svog unutarnjeg prava da bi opravdala neizvršavanje ugovora. ...”

80. Član 30 (“Primjena uzastopnih ugovora o istom predmetu”) glasi:

“1. Pod uvjetom člana 103 Povelje Ujedinjenih nacija, prava i obaveze država strana uzastopnih ugovora o istom predmetu utvrdit će se u skladu sa sljedećim stavovima.

2. Kada neki ugovor određuje da je podređen, ili da ga ne treba smatrati protivnim ranijem ili kasnijem ugovoru, odredbe tog drugog ugovora će imati prednost.

3. Ako su sve stranke ranijeg ugovora također stranke kasnijeg ugovora, a kada prethodni ugovor još uvijek nije istekao niti je suspendiran prema članu 59, prethodni ugovor će se primjenjivati samo u onoj mjeri u kojoj su njegove odredbe kompatibilne sa odredbama kasnijeg ugovora.

4. Ako nisu sve stranke prethodnog ugovora i stranke kasnijeg ugovora:

(a) u odnosima između država stranaka obaju ugovora, primjenjuje se isto pravilo kao i u stavu 3;

(b) u odnosima između države koja je stranka u oba ugovora i one države koja je stranka u samo jednom ugovoru, ugovor u kojem su obje stranke ugovornice uređivaće njihova uzajamna prava i obaveze.

5. Stav 4 ne zadire u član 41, niti u bilo koje pitanje prestanka ili suspenzije ugovora prema članu 41, ili bilo koje pitanje odgovornosti koje bi za državu ili za međunarodnu organizaciju proizišlo iz sklapanja ili primjene nekog ugovora čije su odredbe protivne preuzetim obavezama prema nekoj državi ili nekoj organizaciji na temelju nekoga drugog ugovora.”

4. *Rad UN Komisije za međunarodno pravo*

81. Izvještaj studijske grupe Komisije za međunarodno pravo (ILC) pod nazivom “Fragmentacija međunarodnog prava: poteškoće koje proizilaze iz diversifikacije i ekspanzije međunarodnog prava”, objavljen 2006., sadrži sljedeća zapažanja u vezi sa članom 103 Povelje:

4. Harmonizacija – sistemska integracija

“37. U međunarodnom pravu postoji veoma snažan stav protiv normativnog konflikta. Tumačenje ugovora je diplomatija, a zadatak diplomatije je da izbjegne ili ublaži konflikt. To se također odnosi i na suđenje. Kao što je Rousseau postavio dužnosti sudije u jednoj ranijoj, ali još uvijek veoma korisnoj diskusiji o konfliktu ugovora:

... lorsqu'il est en présence de deux accords de volontés divergentes, il doit être tout naturellement porté à rechercher leur coordination plutôt qu'à consacrer à leur

antagonisme [Charles Rousseau, “De la compatibilité des normes juridiques contradictoires dans l’ordre international”, RGDIP vol. 39 (1932), p. 153].

[...u slučaju dva oprečna dobrovoljna sporazuma, prirodno se treba prikloniti onome što ta dva sporazuma povezuje prije nego onome što ih dovodi u konflikt [Charles Rousseau, “O kompatibilnosti kontradiktornih pravnih normi na međunarodnom nivou”, RGDIP (periodična publikacija Opći pregled međunarodnog javnog prava) svezak 39 (1932), str. 153].

38. Ovo je preraslo u široko prihvaćeno načelo tumačenja i može se formulirati na mnogo načina. Može izgledati kao jednostavno pravilo koje kaže da se, kod kreiranja novih obaveza, pretpostavlja da države neće odstupiti od svojih ranijih obaveza. Jennings i Watts, na primjer, primjećuju:

pretpostavku da strane namjeravaju nešto što nije suprotno opće priznatim načelima međunarodnog prava ili obavezama iz ranijih ugovora prema trećim državama [Sir Robert Jennings i Sir Arthur Watts (eds.), *Oppenheim’s International Law* (London: Longman, 1992) (9th ed), str. 1275. Što se tiče široke prihvaćenosti stava protiv konflikta – to je prijedlog usklađivanja – vidi također Pauwelyn, *Sukob normi...* napomena 21, strane 240-244].

39. Kao što je Međunarodni sud pravde naveo u predmetu *Pravo prolaza*:

pravilo je tumačenja da se tekst koji potiče iz vlade mora, u načelu, tumačiti kao da proizvodi ili nastoji proizvesti efekte koji su u skladu sa postojećim zakonom, a ne one koji su mu protivni [*Predmet o pravu prolaska preko indijske teritorije (Preliminarni prigovori) (Portugal protiv Indije) Izvještaji MSP-a iz 1957.*, str. 142].

...

331. Član 103 ne kaže da *Povelja* ima prednost, već upućuje na *obaveze koje proizilaze iz Povelje*. Osim prava i obaveza iz same Povelje, to također obuhvata i dužnosti iz obavezujućih odluka tijela Ujedinjenih nacija. Najvažniji član je 25, koji obavezuje zemlje članice da prihvate i provode rezolucije Vijeća sigurnosti, koje su usvojene u skladu sa Glavom VII Povelje. Iako primat odluka Vijeća sigurnosti iz člana 103 nije izričito artikuliran u Povelji, u praksi je široko prihvaćen kao i u doktrini ...”

5. Relevantna međunarodna praksa

82. Na međunarodnom nivou, Sud pravde evropskih zajednica (“CJEC”) i UN Odbor za ljudska prava ispitivali su mjere koje su poduzete prema rezolucijama Vijeća sigurnosti vezane za uspostavljanje liste kao i mogućnost ispitivanja zakonitosti takvih mjera.

(a) Predmet *Međunarodna fondacija Yassin Abdullah Kadi i Al Barakaat protiv Vijeća i Komisije* (Sud pravde evropskih zajednica)

83. Predmet *Međunarodne fondacije Yassin Abdullah Kadi i Al Barakaat protiv Vijeća Evropske unije i Komisije Evropskih zajednica* (spojeni predmeti C-402/05 P i C-415/05 P; u nastavku “presuda *Kadi*”)

ticao se zamrzavanja imovine podnositelja predstavke na osnovu propisa Evropske zajednice, koji je usvojen u vezi sa provedbom rezolucija Vijeća sigurnosti 1267 (1999), 1333 (2000) i 1390 (2002), a koje, između ostalog zahtijevaju od svih zemalja članica UN-a da poduzmu mjere i zamrznú fondove i druga finansijska sredstva fizičkim i pravnim licima koje identificira Odbor za sankcije Vijeća sigurnosti kao lica koja su povezana sa Osamom bin Ladenom, al-Kaidom ili talibanima. U tom slučaju podnositelji predstavke su bili u toj kategoriji i njihova imovina je, dakle, bila zamrznuta – mjera koja je za njih predstavljala kršenje njihovog osnovnog prava na poštivanje imovine, koje je zaštićeno Ugovorom kojim je uspostavljena Evropska zajednica (“Ugovor o EZ”). Oni su tvrdili da je propis EZ donesen *ultra vires*.

84. Dana 21. septembra 2005. prvostepeni sud (koji je od 1. decembra 2009. postao poznatiji kao “Opći sud”) odbacio je je ove tužbe i potvrdio zakonitost propisa, zaključujući konkretno da je član 103 Povelje postavio rezolucije Vijeća sigurnosti iznad svih drugih međunarodnih obaveza (osim onih koje su *jus cogens*), uključujući i one koje proizilaze iz Ugovora o EZ. Zaključio je da nema pravo ispitivati rezolucije Vijeća sigurnosti, čak ni sporadično, radi utvrđivanja da li iste poštuju ljudska prava.

85. Gospodin Kadi se žalio CJEC-u (koji je 1. decembra 2009. postao poznat kao “Sud pravde Evropske unije”). Žalbu je ispitalo Veliko vijeće zajedno sa jednim drugim predmetom. U svojoj presudi od 3. septembra 2008. CJEC je utvrdio da, s obzirom na internu i autonomnu prirodu pravnog poretka Zajednice, ima nadležnost za ocjenjivanje zakonitosti propisa Zajednice koji su usvojeni u opsegu tog poretka, čak i kada je njegova svrha provedba rezolucija Vijeća sigurnosti. Tako je smatrao da, iako nije na “sudstvu Zajednice” da ocjenjuje zakonitost rezolucija Vijeća sigurnosti, ono je imalo pravo ispitivati akte Zajednice ili akte zemalja članica kojima se osigurava provođenje takvih rezolucija, i da to ne predstavlja nikakvo osporavanje primata te rezolucije u međunarodnom pravu.”

86. CJEC je zaključio da sudstvo Zajednice mora osigurati ispitivanje, koje u načelu mora biti potpuno ispitivanje zakonitosti svih akata Zajednice u svjetlu osnovnih prava koja predstavljaju sastavni dio općih principa prava Zajednice, uključujući i ispitivanje mjera koje, poput osporavanog propisa, imaju za cilj osigurati provedbu rezolucija Vijeća sigurnosti. U relevantnim dijelovima presude stoji:

...

“281. S tim u vezi, treba imati na umu da Zajednica počiva na vladavini prava, utoliko ni njene zemlje članice niti njene institucije ne mogu izbjeći ispitivanje usklađenosti svojih akata sa osnovnom ustavnom poveljom, Ugovorom o EZ, koji je uspostavio cjelokupni sistem pravnih lijekova i procedura koje Sudu pravde omogućavaju ocjenjivanje zakonitosti akata institucija (Predmet 294/83 Les Verts protiv Parlamenta [1986] ECR 1339, stav 23).

...

290. Stoga se mora ispitati da li je, kao što je to utvrdio prvostepeni sud, kao rezultat principa UN-a, koji reguliraju odnos između međunarodnog pravnog poretka, i pravnog poretka Zajednice u načelu izostavljeno bilo kakvo sudsko ispitivanje unutrašnje zakonitosti spornog propisa u svjetlu osnovnih sloboda, bez obzira na činjenicu da je, što je jasno i iz odluka na koje se poziva u stavovima 281 do 284 gore, takvo ispitivanje ustavna garancija koja predstavlja sastavni dio samih temelja Zajednice.

...

293. Poštivanje obaveza u kontekstu Ujedinjenih nacija podjednako je važno i u sferi održavanja međunarodnog mira i sigurnosti kada Zajednica, kroz usvajanje mjera na temelju članova 60 i 301 EZ, otvori vrata za stupanje na snagu rezolucija koje je usvojilo Vijeće sigurnosti prema Glavi VII Povelje Ujedinjenih nacija.

294. U ostvarivanju potonjeg neophodno je da Zajednica posebnu pažnju posveti činjenici da, prema članu 24 Povelje Ujedinjenih nacija, usvajanje rezolucija Vijeća sigurnosti prema Glavi VII Povelje predstavlja izvršavanje primarne obaveze tog međunarodnog tijela koja mu je povjerena u odnosu na održavanje mira i sigurnosti na globalnom nivou, odgovornosti koja mu, prema Glavi VII, daje i nadležnost da utvrđuje ko i šta predstavlja prijetnju međunarodnom miru i sigurnosti i da poduzima mjere koje su neophodne za njihovo održavanje i uspostavljanje.

...

296. Iako je, zbog usvajanja takvog akta, Zajednica Ugovorom o EZ obavezana da poduzme mjere koje taj akt iziskuje, ta obaveza znači da, kad je cilj provođenje rezolucije Vijeća sigurnosti koja je usvojena prema Glavi VII Povelje Ujedinjenih nacija, kod definiranja takvih mjera Zajednica mora valjano uzeti u obzir uvjete i ciljeve dotične konvencije i relevantne obaveze koje proizilaze iz Povelje UN, a koje se odnose na njihovu provedbu.

297. Nadalje, Sud je prethodno utvrdio da, u svrhu tumačenja spornog propisa, u obzir treba uzeti izvorni tekst i svrhu Rezolucije 1390 (2002), odnosno četvrti stav iz preambule istog, koji definira provedbu ovog propisa (Möllendorf i Möllendorf-Niehuus, stav 54 i citirana praksa).

298. Mora se, međutim, napomenuti da Povelja Ujedinjenih nacija ne nameće izbor nekog određenog modela za provedbu rezolucija Vijeća sigurnosti koje su usvojene prema Glavi VII Povelje, jer one na snagu stupaju u skladu sa primjenjivim procedurama domaćeg pravnog poretka svake pojedinačne zemlje članice UN-a. Povelja UN-a ostavlja zemljama članicama slobodan izbor da izaberu među mnoštvom mogućih modela za transponiranje ovih rezolucija u svoj domaći pravni poredak.

299. Iz svih tih razmatranja proizilazi da to što je sudska ocjena interne zakonitosti spornog propisa isključena činjenicom da je mjera donesena sa namjerom da se provede obaveza iz rezolucije Vijeća sigurnosti, koja je usvojena prema Glavi VII Povelje Ujedinjenih nacija nije posljedica principa koji uređuju međunarodni pravni poredak u UN.

300. Štaviše, takav imunitet od nadležnosti za mjeru Zajednice kakva je osporavani propis, kao prirodni rezultat načela primata na nivou međunarodnog obligacionog prava prema Povelji Ujedinjenih nacija, naročito onih koji se odnose na provedbu rezolucija usvojenih prema Glavi VII Povelje, ne može naći osnov u Ugovoru o EZ.”

87. CJEC je zaključio da osporavani propisi, koji nisu osigurali nikakav pravni lijek u pogledu zamrzavanja imovine, predstavljaju kršenje osnovnih prava i da, stoga, trebaju biti poništeni.

(b) Predmet *Sayadi i Vinck protiv Belgije* (UN Odbor za ljudska prava)

88. U predmetu koji su pokrenuli Nabil Sayadi i Patricia Vinck protiv Belgije (Stavovi Odbora za ljudska prava od 22. oktobra 2008., u vezi sa komunikacijom br. 1472/2006), Odbor za ljudska prava imao je priliku da ispita provedbu sankcija na državnom nivou, koje je nametnulo Vijeće sigurnosti u Rezoluciji 1267 (1999). Dvoje podnositelja žalbe, državljani Belgije, stavljeni su na listu koja je dodatak Rezoluciji u januaru 2003., na osnovu informacije koju je Belgija dostavila Vijeću sigurnosti ubrzo nakon pokretanja domaće krivične istrage u septembru 2002. Podnijeli su nekoliko zahtjeva za brisanje sa liste na nacionalnom, regionalnom i na nivou UN-a, ali uzalud. Godine 2005., prvostepeni sud u Briselu naložio je državi Belgiji, *između ostalog*, da hitno pokrene postupak brisanja sa liste Odbora za sankcije UN-a, što je država naknadno i učinila.

89. Odbor za ljudska prava je primijetio da je zabrana putovanja izrečena nakon što je Belgija njihova imena dostavila Odboru za sankcije, prije nego su podnositelji žalbe bili saslušani. Dakle, Odbor je zauzeo stav da iako Belgija nije imala ovlaštenje da ukloni njihova imena sa listi UN-a i EU, ona je bila odgovorna za pojavljivanje njihovih imena na listama i za zabranu putovanja koja im je izrečena kao rezultat toga. Odbor je utvrdio kršenje prava podnositelja žalbe na slobodu kretanja prema članu 12 Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima, jer su i obustavljena krivična istraga i zahtjevi države za brisanjem imena sa liste pokazali da su restrikcije bile bespotrebne u kontekstu zaštite nacionalne sigurnosti i javnog reda i mira.

90. Odbor je također utvrdio i nezakonit napad na čast i ugled podnositelja žalbe, čime je prekršen član 17 Pakta zbog dostupnosti liste na internetu, niza novinskih članaka, te dostavljanja informacije o njihovim imenima prije okončanja krivične istrage i činjenice da su, uprkos zahtjevu države za njihovim brisanjem sa liste, njihovi kontakt podaci i dalje javno dostupni.

91. Po mišljenju Odbora, iako država nije bila nadležna za uklanjanje njihovih imena sa liste, ona je bila dužna uraditi sve što je u njenoj moći da čim prije omogući brisanje njihovih imena sa liste, da im isplati odštetu, da napravi javni zahtjev za njihovo brisanje sa liste i osigura da se ubuduće ne dese slične povrede.

92. Dana 20. jula 2009. imena podnositelja žalbe su izbrisana sa liste temeljem odluke Odbora za sankcije.

6. *Relevantna sudska praksa drugih država*

93. Sporne mjere su također preispitane na nacionalnom nivou pred Vrhovnim sudom Ujedinjenog Kraljevstva i kanadskim Federalnim sudom.

(a) **Predmet *Ahmed i drugi protiv HM trezora* (Vrhovni sud Ujedinjenog Kraljevstva)**

94. Predmet *Ahmed i drugi protiv HM trezora*, koji je Vrhovni sud Ujedinjenog Kraljevstva razmatrao 27. januara 2010., ticao se zamrzavanja sredstava apelanta u skladu sa sankcijama koje su uvedene rezolucijama 1267 (1999) i 1373 (2001). Vrhovni sud je zauzeo stav da je Vlada primijenila *ultra vires* ovlaštenja koja su joj povjerena članom 1 Zakona o Ujedinjenim nacijama iz 1946. kod donošenja određenih naloga za provedbu rezolucija Vijeća sigurnosti o sankcijama.

95. Lord Hope, zamjenik predsjednika Vrhovnog suda, iznio je sljedeća opažanja:

“6. ... Posljedice ovih naloga u konkretnom slučaju su toliko drastične i toliko opresivne da moramo pomno voditi računa da su prisilne radnje koje je Trezor poduzeo zaista bile u njihovoj nadležnosti koje im je Zakon iz 1946. povjerio. Čak i u slučaju prijetnje od međunarodnog terorizma, sigurnost ljudi nije vrhovni zakon. Moramo biti podjednako oprezni i kod zaštite neobuzdanog zadiranja u ličnu slobodu.”

96. Priznao je da su apelanti bili lišeni djelotvornog pravnog lijeka i u tom smislu je utvrdio sljedeće:

“81. Ja bih potvrdio da G ima pravo kada kaže da ga je režim kojem je bio podvrgnut lišio pristupa djelotvornom pravnom lijeku. Kao što je gospodin Swift istakao, tražiti sudske preispitivanje odluke Trezora da ga tretira kao lice koje se nalazi na listi ne bi vodilo ničemu. Gospodin G odgovara tom opisu jer ga je Odbor 1267 tako okarakterizirao. Ono što njemu treba, ako želi dobiti djelotvorni pravni lijek, je da nađe načina da postupak uvrštavanja na listu podvrgne sudskom preispitivanju. To je nešto što mu je sistem prema kojem Odbor 1267 trenutno djeluje uskratio. Ja bih držao da je član 3(1)(b) AQO [Propisa o al-Kaidi], koji ima ovo dejstvo, *ultra vires* člana 1 Zakona iz 1946. U svrhu ovog predmeta nije potrebno ispitivati da li je cijeli Propis o al-Kaidi izvan granica, već samo reći da ne treba smatrati da ukazujem da bi član 4 ovog Propisa, kada bi bilo primjenjiv u predmetu gospodina G, preživio provjeru.

82. Ja bih tretirao predmet HEY na isti način. On je također označena osoba na temelju činjenice da se njegovo ime našlo na listi Odbora 1267. Kao što je već primijećeno, Ujedinjeno Kraljevstvo sada traži da se njegovo ime izbriše sa liste. U pismu od 1. oktobra 2009. Tim za sankcije Trezora obavijestio je svoje advokate da je zahtjev za brisanje sa liste dostavljen 26. juna 2009. ali da pri prvom razmatranju zahtjeva na Odboru veliki broj zemalja nije bio u poziciji da da svoju saglasnost na zahtjev. I dalje se poduzimaju radnje u nastojanju da se ostvari brisanje ovog lica sa

liste, ali to do sada nije ostvareno. Tako da je on i dalje izložen sankcijama Propisa o al-Kaidi. U ovoj situaciji i njemu je također uskraćen djelotvoran pravni lijek.”

97. Vrhovni sud nalazi da su i propis o izvršenju Rezolucije 1373 (2001) u općem anti-terorističkom kontekstu (“Propis o terorizmu”) i propis o provedbi rezolucije o al-Kaidi i talibanima (“Propis o al-Kaidi”) protivzakoniti. Međutim, poništio je Propis o al-Kaidi samo u onom dijelu u kojem taj propis nije osigurao djelotvorni pravni lijek (vidi izdvojeno mišljenje lorda Browna o ovom pitanju).

(b) Predmet *Abdelrazik protiv Kanade (ministar vanjskih poslova)* (Federalni sud Kanade)

98. U svojoj presudi od 4. juna 2009. u predmetu *Abdelrazik protiv Kanade (ministar vanjskih poslova)*, Federalni sud Kanade zauzeo je stav da je postupak uvrštavanja na listu Odbora za sankcije u vezi sa al-Kaidom i talibanima nekompatibilan sa pravom na djelotvoran lijek. Ovaj predmet se ticao zabrane povratka podnositelja predstavke u Kanadu, koji je imao kanadsko i sudansko državljanstvo, a na temelju primjene režima iz rezolucije Vijeća sigurnosti. Podnositelj predstavke je, dakle, bio prisiljen živjeti u Kanadskoj ambasadi u Khartoumu, u Sudanu, pribojavajući se mogućeg pritvora i mučenja u slučaju napuštanja ovog sigurnog utočišta.

99. Zinn J, koji je izrekao glavnu presudu u ovom predmetu, naročito je istakao:

“[51] Pridružujem se onima koji smatraju da režim Odbora 1267 predstavlja uskraćivanje osnovnih pravnih lijekova i da je isti neodrživ prema načelima međunarodnih ljudskih prava. Ne postoji ništa u postupku uvrštavanja na i brisanja sa liste što priznaje načela prirodne pravde ili što osigurava osnovnu proceduralnu pravičnost.”

100. Nadalje je primijetio:

“[54] ... zastrašujuće je saznati da se građanin ove ili bilo koje druge zemlje može naći na listi Odbora 1267, samo na osnovu sumnje.”

101. Nakon ocjene mjera kojima se provela zabrana putovanja izrečena na osnovu rezolucija o al-Kaidi i talibanima, sudija je zaključio da je povrijeđeno pravo podnositelja predstavke da uđe u Kanadu, što je protivno odredbama kanadske Povelje o pravima i slobodama (vidi stavove presude od 62 pa nadalje).

PRAVO

I. PRELIMINARNI PRIGOVORI VLADE

A. Kompatibilnost prigovora sa Konvencijom i njenim protokolima

1. Izjašnjenja strana

(a) Tužena Vlada

102. Vlada je tražila od Suda da predstavku proglasi neprihvatljivom jer je ista *ratione personae* nekompatibilna sa Konvencijom. Vlada je tvrdila da su osporavane mjere zasnovane na rezolucijama Vijeća sigurnosti (1267 (1999) et seq.), koje su, prema članovima 25 i 103 Povelje UN-a, obavezujuće i imaju primat nad svim drugim međunarodnim ugovorima. S tim u vezi osvrnuli su se naročito na privremene mjere koje je izrekao Međunarodni sud pravde u predmetu koji se ticao *Pitanja tumačenja i primjene Konvencije iz Montreala iz 1971. koja je nastala nakon zračnog incidenta u Lockerbieu (Libijska Arapska Džemahirija protiv Ujedinjenog Kraljevstva), Privremene mjere, Nalog od 14. aprila 1992., Izvještaji ICJ-a iz 1992., str. 15, stav 39)*:

“Budući da su i Libija i Ujedinjeno Kraljevstvo, kao članice Ujedinjenih nacija, dužne prihvatiti i provesti odluke Vijeća sigurnosti u skladu sa članom 25 Povelje; budući da Sud, koji je u fazi postupka o privremenim mjerama, smatra da se *prima facie* ova obaveza proteže i na odluke sadržane u Rezoluciji 748 (1992); i budući da je u skladu sa članom 103 Povelje, obaveze strana u ovom smislu prevladavaju nad obavezama drugih međunarodnih ugovora, uključujući i Konvenciju iz Montreala;”

Vlada je tvrdila da se, u tim okolnostima, Švajcarska ne može smatrati međunarodno odgovornom za provedbu dotičnih mjera.

103. Vlada je dodala da te mjere, koje potiču, kao što je to slučaj, od Vijeća sigurnosti UN-a, izlaze iz opsega ocjenjivanja ovog Suda. Stoga je predstavka u ovom konkretnom slučaju, također, *ratione materiae* neprihvatljiva.

(b) Podnositelj predstavke

104. Podnositelj predstavke je tvrdio da je njegova predstavka *ratione personae* kompatibilna sa Konvencijom. Zauzeo je stav da direktni uticaj obaveza iz rezolucije Vijeća sigurnosti nije bitan za pitanje da li se ili ne ograničenja koja su mu izrečena mogu pripisati tuženoj državi jer ta ograničenja odobrava Vlada na državnom nivou u skladu sa članom 190 Federalnog ustava. Oslanjajući se na član 27 Bečke konvencije o

međunarodnom pravu ugovora, dodao je da se Švajcarska ne može kriti iza domaćih pravnih aranžmana kada je u pitanju ispunjavanje njenih međunarodnih obaveza (vidi stav 79 gore).

105. Podnositelj predstavke je zauzeo stav da su švajcarske vlasti mnogo restriktivnije primijenile mogućnosti za derogiranje koje su predviđene rezolucijama Vijeća sigurnosti nego što je to režim sankcija zahtijevao. Federalni sud je isto to primijetio u svojoj presudi od 14. novembra 2007. Nacionalne vlasti su uživale određenu slobodu kod izricanja dotičnih mjera i nisu automatski primijenile rezolucije Vijeća sigurnosti. S tim u vezi podnositelj predstavke je dodao da je njegovo brisanje sa liste, prema odluci Odbora za sankcije od 23. septembra 2009., u Švajcarskoj stupilo na snagu tek sedmicu kasnije. On je to protumačio kao dodatni dokaz da primjena rezolucija Vijeća sigurnosti nije bila automatska.

106. Konačno, podnositelj predstavke je tvrdio da se u konkretnom slučaju ne radi o osporavanju primata Povelje UN-a prema članu 103 Povelje – jer po njegovom mišljenju utvrđivanje povrede Konvencije ne može uticati na valjanost međunarodnih obaveza država – već jednostavno o osiguravanju da se Povelja nije koristila kao izgovor da se izbjegne usklađivanje sa odredbama Konvencije.

2. Izjašnjenja treće strane

(a) Vlada Francuske

107. Vlada Francuske je zauzela stav da rezerve glede poštivanja Konvencije, u smislu osiguravanja “ekvivalentne zaštite”, ne mogu biti na odgovarajući način primijenjene u konkretnom predmetu jer su mjere koje je Švajcarska izrekla nužno proizišle iz rezolucija Vijeće sigurnosti UN-a, koje sve države moraju primjenjivati i koje imaju prednost u odnosu na sve druge međunarodne obaveze. U tim okolnostima Francuska smatra da se ne može smatrati da dotične mjere spadaju u “nadležnost” Švajcarske u smislu člana 1 Konvencije; u suprotnom takva bi namjera bila besmislena.

108. Vlada Francuske je istakla da, iako je Sud u svojoj presudi od 30. juna 2005. u predmetu *Bosphorus Hava Yolları Turizm ve Ticaret Anonim Şirketi protiv Irske* ([GC], br. 45036/98, ECHR 2005-VI) smatrao da je zahtjev za osporavanjem valjanosti nacionalne mjere, kojom se jednostavno provodi propis Evropskih zajednica, a koji je proizašao iz rezolucije Vijeća sigurnosti, kompatibilan sa članom 1 Konvencije, Sud je primijetio, u svojoj presudi, da je propis EZ, a ne rezolucija Vijeća sigurnosti predstavljao pravni osnov za izricanje dotične nacionalne mjere (ibid., stav 145).

109. Vlada Francuske je također uvjerena, iako se dotične mjere nisu ticale misija koje se provode izvan teritorija zemalja članica, kao što su one iz predmeta *Behrami i Behrami protiv Francuske i Saramati protiv Francuske, Njemačke i Norveške* ((dec.) [GC], br. 71412/01 i 78166/01, 2. maj 2007.), već mjera koje su provedene u domaćem pravu, da će argumenti

koji proizilaze iz te sudske prakse, koja potiče iz prirode misija Vijeća sigurnosti i obaveza zemalja članica koje proizilaze iz toga, isto tako navesti Sud da proglasi da su te mjere vezane za UN, te da će shodno tome utvrditi da je tužba podnositelja predstavke *ratione personae* nekompatibilna sa Konvencijom. Dakle, tvrdili su da ovaj konkretan predmet nudi Sudu priliku da na stvarnu teritoriju zemlje članice prenese načela koja su uspostavljena u predmetu *Behrami i Behrami*, vodeći računa o hijerarhiji međunarodno-pravnih normi i različitih pravnih sfera koje iz njih proizilaze.

110. Vlada Francuske je također istakla da se u svojoj presudi u predmetu *Kadi* (vidi stav 83 gore), kod preispitivanja propisa kojim se provode rezolucije Vijeća sigurnosti Sud pravde Evropskih zajednica pozvao na ustavnu prirodu Ugovora o EZ. Kako je u konkretnom predmetu taj aspekt izostao, Vlada Francuske ima poteškoća da pronade šta bi to moglo opravdati nalaze Suda, koji zanemarujući član 103 Povelje UN-a, utvrđuju da je Švajcarska bila dužna provesti rezolucije, koje je bila dužna primijeniti i kojima je trebala dati prednost nad svim drugim obavezama.

(b) Vlada Ujedinjenog Kraljevstva

111. Vlada Ujedinjenog Kraljevstva je primijetila da je podnositelju predstavke izrečena zabrana ulaska i prolaska u kontekstu Propisa o talibanima, kojom su, po njihovom mišljenju, samo provedene rezolucije Vijeća sigurnosti, koje su obavezujuće za sve zemlje, budući da su usvojene prema Glavi VII Povelje UN-a (Član 25 Povelje): obaveze koje proizilaze iz tih rezolucija, dakle, imaju prednost, prema članu 103 Povelje, nad svim drugim međunarodnim ugovorima. S tim u vezi, Vlada Ujedinjenog Kraljevstva je bila mišljenja da bi učinkovitost sankcija izrečenih u cilju održavanja međunarodnog mira i sigurnosti bila ozbiljno ugrožena kada bi se prioritet dao pravima koja proističu iz člana 5 ili 8 Konvencije. Zauzeli su stav da je, naročito u stavu 2 (b) Rezolucije 1390 (2002), Vijeće sigurnosti koristilo “jasan i eksplicitan jezik” da bi državama nametnuo specifične mjere koje bi se mogle kositi sa njihovim drugim međunarodnim obavezama, naročito onim koje proizilaze iz instrumenata o ljudskim pravima. Pozivajući se na nedavno donesenu presudu u predmetu *Al-Jedda protiv Ujedinjenog Kraljevstva* ([GC], br. 27021/08, stav 102, ECHR 2011), tvrdili su da je tužena država bila dužna primijeniti dotične mjere.

(c) JUSTICE

112. Organizacija JUSTICE smatrala je da režim sankcija, koji je uspostavilo Vijeće sigurnosti Rezolucijom 1267 (1999), predstavlja izvor drakonskih ograničenja prava lica uvrštenih na liste i njihovih porodica, a koja su im zajamčena Konvencijom, a naročito prava na poštivanje privatnog i porodičnog života, prava na uživanje imovine i slobode kretanja.

113. Ozbiljnost tog miješanja u prava zajamčena Konvencijom dodatno je pogoršana nemogućnošću lica uvrštenih na listu da djelotvorno osporavaju odluku o njihovom uvrštavanju na listu, uključujući i dokazni osnov za tu odluku. Shodno tome, režim sankcija je također propustio da osigura tim licima i njihovim porodicama pravo na pristup sudovima i pravo na djelotvoran lijek. Organizacija JUSTICE je zauzela stav da procedure Odbora za sankcije, prema tome, nisu osigurale ekvivalentnu zaštitu za ta prava iz Konvencije.

114. Ti zaključci, primijetili su, ogledaju se i u nalazima panela eminentnih pravnikâ o terorizmu, borbi protiv terorizma i ljudskim pravima, nalazima specijalnog izvještâča UN-a o terorizmu i ljudskim pravima kao i u odlukama Federalnog suda Kanade (*Abdelrazik*), Vrhovnog suda Ujedinjenog Kraljevstva (*Ahmed*) i Evropskog suda pravde (*Kadi*) (vidi “Relevantna međunarodna sudska praksa” i “Relevantna sudska praksa drugih zemalja”, stavovi 82-92 i 93-101, gore).

115. Organizacija JUSTICE je bila uvjerenâ da Sud nije dužan tumačiti član 103 Povelje na naćin koji bi išao na uštrb prava zajamćenih Konvencijom. Konkretno, “održavanje međunarodnog mira i sigurnosti, iako je to primarna funkcija Vijeća sigurnosti, nije najistaknutije načelo ni međunarodnog prava ni Povelje. Barem podjednaka važnost se pridaje i načelu poštivanja osnovnih prava, kao što je istaknuto u preambuli same Povelje.

3. Ocjena Suda

116. U svjetlu argumenata koje su iznijele strane u postupku i treće strane, Sud mora utvrditi da li nadležan za razmatranje prigovora koje je istakao podnositelj predstavke. U tom cilju, Sud će morati ispitati da li predstavka potpada pod djelokrug člana 1 Konvencije i, shodno tome da li obavezuje tuženu državu.

(a) *Ratione personae* kompatibilnost

117. Član 1 Konvencije propisuje sljedeće:

“Visoke ugovorne strane osigurat će svakoj osobi pod svojom nadležnošću prava i slobode zajamćene u članu 1 ove Konvencije.”

118. Kao što je propisanu u ovom članu, angažiranje ugovorne strane ogranićava se na “osiguravanje” (“*reconnaître*” u francuskom tekstu) navedenih prava i sloboda licima koja su pod njenom “nadležnošću” (vidi *Al-Skeini i drugi protiv Ujedinjenog Kraljevstva* [GC], br. 55721/07, stav 130, ECHR 2011; *Al-Jedda*, citiran gore, stav 74; *Banković i drugi protiv Belgije i 16 drugih zemalja ugovornica* (dec.) [GC], br. 52207/99, stav 66, ECHR 2001-XII; i *Soering protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, 7. jula 1989., stav 86, serija A br. 161). Prema članu 1 Konvencije, “nadležnost” je kriterij koji predstavlja prag za strane ugovornice do kojeg se mogu pozivati

na odgovornost za radnje činjenja ili propuštanja, koje mogu dovesti do tužbe po osnovu navodnih povreda prava i sloboda zajamčenih Konvencijom (vidi *Al-Skeini i drugi*, citiran gore, stav 130; *Al-Jedda*, citiran gore, stav 74; i *Ilaşcu i drugi protiv Moldavije i Rusije* [GC], br. 48787/99, stav 311, ECHR 2004-VII).

119. Pojam nadležnosti ogleda se u značenju koje tom pojmu pripisuje javno međunarodno pravo (vidi *Assanidze protiv Gruzije*, br. 71503/01, stav 137, ECHR 2004-II; *Gentilhomme i drugi protiv Francuske*, br. 48205/99, 48207/99 i 48209/99, stav 20, 14. maja 2002.; i *Banković i drugi*, citiran gore, stavovi 59-61), tako da je nadležnost neke države primarno teritorijalna (vidi *Al-Skeini i drugi*, citiran gore, stav 131, i *Banković i drugi*, citiran gore, stav 59), a pretpostavlja se da će se izvršavati normalno diljem teritorije te države (vidi *Ilaşcu i drugi*, citiran gore, stav 312).

120. Pozivajući se na odluku Suda u predmetu *Behrami i Behrami* (citiran gore), Francuska Vlada je, u svojstvu treće strane, konkretno tvrdila da se mjere koje zemlje članice Ujedinjenih nacija poduzimaju u cilju provedbe rezolucija Vijeća sigurnosti donesenim prema Glavi VII Povelje pripisuju Ujedinjenim nacijama i da su, prema tome, *ratione personae* nekompatibilne sa odredbama Konvencije. Sud ne može potvrditi taj argument. Naglašava da je u predmetu *Behrami i Behrami* utvrdio da se osporavana djela i propusti KFOR-a, kome je Vijeće sigurnosti valjano delegiralo ovlasti prema Glavi VII Povelje, kao i osporavana djela i propusti UNMIK-a, supsidijarnog organa Ujedinjenih nacija koji je formiran prema istoj Glavi, mogu direktno pripisati Ujedinjenim nacijama, organizaciji koja ima univerzalnu nadležnost za ispunjavanje svog imperativnog cilja osiguranja kolektivne sigurnosti (ibid., stav 151). Za razliku od toga, u konkretnom predmetu, relevantne rezolucije Vijeća sigurnosti, a posebno rezolucije 1267 (1999), 1333 (2000), 1373 (2001) i 1390 (2002), zahtijevaju od država da djeluju u svoje vlastito ime i da mjere primjenjuju na nacionalnoj razini.

121. U ovom predmetu, mjere izrečene u vezi sa rezolucijama Vijeća sigurnosti provedene su na nacionalnoj razini putem Propisa Federalnog vijeća, a zahtjev podnositelja predstavke za izuzećem od zabrane ulaska na švajcarski teritorij odbile su švajcarske vlasti (IMES, a potom i ODM). Prema tome, sporne radnje su vezane za nacionalnu provedbu rezolucija Vijeća sigurnosti UN-a (vidi, *mutatis mutandis*, *Bosphorus Hava Yolları Turizm ve Ticaret Anonim Şirketi*, citiran gore, stav 137, i uporedi sa *Behrami i Behrami*, citiran gore, stav 151). Navodne povrede Konvencije se prema tome pripisuju Švajcarskoj.

122. Sporne mjere su, dakle, izrečene kao posljedica provođenja "nadležnosti" Švajcarske u smislu člana 1 Konvencije. Osporavana djela ili propusti, dakle, mogu biti osnov za pozivanje tužene Vlade na odgovornost prema odredbama Konvencije. Iz toga proističe da je Sud *ratione personae* nadležan za razmatranje ove konkretne predstavke.

123. Shodno tome, Sud odbacuje prigovor da je predstavka *ratione personae* nekompatibilna sa odredbama Konvencije.

(b) *Ratione materiae* kompatibilnost

124. Tužena vlada je tvrdila da je ova predstavka također *ratione materiae* nekompatibilna sa odredbama Konvencije. S tim u vezi je istakla obavezujuću prirodu rezolucija Vijeća sigurnosti usvojenih prema Glavi VII Povelje i njihov primat nas svim drugim međunarodnih ugovorima, shodno članu 103 Povelje.

125. Sud smatra da se ovi argumenti više odnose na osnovanost prigovora nego na njihovu kompatibilnost sa odredbama Konvencije. Prema tome, prigovor tužene vlade u pogledu *ratione materiae* nekompatibilnost predstavke sa Konvencijom treba pripojiti meritumu.

B. Da li je podnositelj predstavke “žrtva”

1. Izjašnjenja strana

126. Tužena vlada je istakla da je 23. septembra 2009. ime podnosioca predstavke izbrisano sa liste u prilogu rezolucijama Vijeća sigurnosti koje su omogućile izricanje pobijane sankcije, a 29. septembra 2009. Propis o talibanima je shodno tome dopunjen i u tom izdanju je na snagu stupio 2. oktobra 2009. Dakle, Vlada je tvrdila da su pobijane mjere izrečene protiv podnosioca predstavke u potpunosti ukinute. Po mišljenju Vlade, spor je, prema tome, riješen u smislu člana 37, stav 1 (b) Konvencije i, na osnovu toga, tražila je da Sud izbriše predstavku sa svoje liste, u skladu sa tom odredbom.

127. Podnositelj predstavke se nije složio sa tim argumentom. Smatrao je da ga činjenica da je njegovo ime izbrisano sa liste Odbora za sankcije i da je Propis o talibanima shodno tome izmijenjen i dopunjen, te da su od početka oktobra 2009. ukinute sankcije koje su mu bile izrečene, sama po sebi nije lišila statusa žrtve u pogledu povrede njegovih prava prije tog datuma.

2. Ocjena Suda

128. Utemeljena je sudska praksa Suda da riječ “žrtva” u kontekstu člana 34 Konvencije označava osobu direktno pogođenu činjenjem ili nečinjenjem, gdje se povreda Konvencije može zamisliti čak i u odsustvu konkretno nastale povrede; Povreda je relevantna samo u kontekstu člana 41. Shodno tome, odluka ili mjera u korist podnosioca predstavke nije, u načelu, dovoljna da ga liši njegovog statusa “žrtve”, osim kada državne vlasti priznaju povredu Konvencije, izričito ili u suštini, a potom ponude obeštećenje (vidi, između ostalih izvora, *Gäfgen protiv Njemačke* [GC], br.

22978/05, stav 115, ECHR 2010; *Udruženje Ekin protiv Francuske* (dec.), br. 39288/98, 18. januara 2000.; *Brumărescu protiv Rumunije* [GC], br. 28342/95, stav 50, ECHR 1999-VII; *Amuur protiv Francuske*, 25. juni 1996., stav 36, *Izvjestaji o presudama i odlukama iz 1996.-III*; i *Eckle protiv Njemačke*, 15. juli 1982., stav 66, serija A br. 51).

129. U konkretnom predmetu, Sud primjećuje da su sankcije koje su bile izrečene podnositelju predstavke ukinute i da on sada ima odobrenje za prelazak granice enklave Campione d'Italia i slobodan ulazak ili prolazak kroz Švajcarsku. Međutim, ukidanje sankcija, o kojem nije odlučeno do septembra, odnosno oktobra 2009., nije ga lišilo njegovog statusa žrtve ograničenja koja je trpio od momenta kada je njegovo ime uvršteno na listu Odbora za sankcije i dodatak Propisu o talibanima, u novembru 2001., ili barem od 27. novembra 2003., kada je informiran da mu više nije dozvoljen prelazak granice (vidi stav 26 gore). Ukidanje sankcija ne može se smatrati priznanjem Vlade, čak ni implicitnim priznavanjem povrede Konvencije za potrebe gore citirane sudske prakse. Štaviše, ono nije popraćeno nikakvim obeštećenjem u smislu te sudske prakse.

130. Prema tome, podnositelj predstavke može tvrditi da je bio žrtva navodnih povreda Konvencije u periodu od najmanje šest godina. Kao posljedica toga, prigovor Vlade u pogledu navodnog nepostojanja statusa žrtve treba odbaciti.

C. Da li su iscrpljeni svi domaći pravni lijekovi

1. Izjašnjenja strana

(a) Tužena vlada

131. Tužena vlada je primijetila da, prema režimu sankcija Vijeća sigurnosti, izuzeci od zabrane ulaska i prolaska mogu biti odobreni kada je to neophodno za ispunjenje sudskih postupaka ili zbog drugih razloga, naročito medicinske, humanitarne ili vjerske prirode, ali pod uvjetom da to odobri Odbor za sankcije (vidi Rezoluciju 1390 (2002), stav 2(b)). Da bi obuhvatio i takve situacije, član 4a, stav 2 Propisa o talibanima omogućava da Federalni ured za migracije (ODM) može, u skladu sa odlukama Vijeća sigurnosti ili radi zaštite švajcarskih interesa, odobriti izuzeće.

132. Vlada je ustvrdila da se podnositelj predstavke nije žalio na mnoge odluke koje je Ured donio, i da je pred njim uglavnom razmatrano pitanje brisanja sa liste podnositelja predstavke i s njim povezanih pravnih lica iz dodatka 2 Propisu o talibanima.

133. Vlada je istakla da se, ni prije ni poslije presude Federalnog suda, podnositelj predstavke nije žalio na odluke ranijeg Federalnog ureda za imigracije, integraciju i emigracije (IMES, koji je ugrađen u ODM nakon

njegovog kreiranja 2005.) ili odluke ODM- u vezi sa izuzećem od sankcija. Pored toga, vlasti su odobrile izuzeća (odlukama od 20. septembra 2006. i 11. septembra 2008.) koja podnositelj predstavke nije iskoristio. S tim u vezi, podnositelj predstavke je objasnio da vremensko trajanje izuzeća nije bilo dovoljno, s obzirom na njegovu starosnu dob i udaljenosti na koju je trebao putovati, da bi ta putovanja mogao realizirati. U odgovoru na taj navod, Vlada je istakla da je prvo izuzeće, u trajanju od jedan dan, odobreno za putovanje u Milano radi sudskog procesa, te da je centar Milana na samo jedan sat vožnje od mjesta Campione d'Italia. Drugo izuzeće, u trajanju od dva dana, odobreno je za putovanje u Bern i Sion, a oba grada su na manje od tri i pol sata vožnje automobilom od enklave Campione.

134. Konačno, Vlada je tvrdila da je podnositelj predstavke mogao, u bilo kojem momentu, zahtijevati preseljenje kuće, čak i privremeno, u drugi dio Italije, države čiji je državljanin. Takav zahtjev bi nadležne švajcarske vlasti (IMES, a kasnije ODM) podnijele Odboru za sankcije. Budući da su sankcije formulirane u nekim općim uvjetima, Vlada je bila mišljenja da bi Odbor najvjerojatnije odobrio preseljenje podnosioca predstavke.

135. Zbog ovih razloga Vlada je tvrdila da je podnositelj predstavke propustio iscrpiti domaće pravne lijekove.

(b) Podnositelj predstavke

136. Što se tiče prve tri odbijenice ODM-a (26. marta 2004., 11. maja 2007. i 2. augusta 2007.), podnositelj predstavke je tvrdio da nije bilo jasne domaće sudske prakse o tome da li su švajcarske vlasti imale bilo kakvo polje slobodne procjene u pogledu odobravanja izuzeća od ograničenja koja su mu nametnuta i da mu Federalni sud nije ponudio nikakvo objašnjenje u vezi s tim. Nadalje, čini se da ni ODM ni bilo koji drugi organ vlasti nije poduzeo nikakve radnje kako bi pojasnio situaciju u vezi sa odobravanjem izuzeća. Prema tome, u svom izjašnjenju je istakao, da se ne može reći da je djelotvorno pravo sredstvo u smislu sudske prakse Suda bilo dostupno.

137. Što se tiče argumenata Vlade, u kojima se navodi da je on propustio iskoristiti izuzeća koja mu je ODM odobrio (20. septembra 2006. i 11. septembra 2008.), tvrdio je da se radilo o samo djelomičnom ukidanju izrečenih mjera koje se odnosilo na veoma specifične situacije. S obzirom na njegovu starosnu dob i dužinu putovanja o kojima se radilo, tvrdio je da su izuzeća od jednog ili dva dana bila daleko od dovoljnog.

138. Što se tiče općeg režima sankcija, podnositelj predstavke je tvrdio da je iscrpio sve domaće pravne lijekove, jer je pred Federalnim sudom pobijao ograničenja koja su mu izrečena temeljem Propisa o talibanima, na koja se žalio i pred ovim Sudom.

139. Podnositelj predstavke je, nadalje, primijetio da je argument Vlade da bi zahtjev za preseljenje u drugi dio Italije mogao imati bolje šanse za uspjeh od njegovog zahtjeva za brisanje sa liste čisto špekulativne prirode. Istakao je, također, da bi takva opcija – koju on nije smatrao vjerovatnom u

ovom slučaju, naročito zbog zamrzavanja njegovih sredstava uslijed režima sankcija i činjenice da to Federalni sud nije predvidio – u svakom slučaju osigurala pravno zadovoljenje samo jednog dijela osporavanih ograničenja.

2. Ocjena Suda

140. Sud ponavlja da su jedini pravni lijekovi koje član 35 Konvencije zahtijeva da budu iscrpljeni oni koji su dostupni i dovoljni i koji se odnose na navodne povrede (vidi *Tsomtsos i drugi protiv Grčke*, 15. novembra 1996., stav 32, *Izveštaji* 1996-V).

141. Teret dokazivanja je na Vladi, koja tvrdi da lijekovi nisu iscrpljeni i ona treba da uvjeri Sud da je djelotvoran pravni lijek bio dostupan, u teoriji i u praksi, u dato vrijeme; to jeste, da je pravni lijek bio dostupan, da je omogućavao zadovoljštinu u pogledu tužbe podnositelja predstavke i da je nudio razumne izgleda za uspjeh (vidi *V. protiv Ujedinjenog Kraljevstva* [GC], br. 24888/94, stav 57, ECHR 1999.-IX).

142. Štaviše, od podnositelja predstavke koji je iskoristio pravni lijek, koji je navodno djelotvoran i dovoljan, ne može se zahtijevati da iskoristi i druge lijekove koji su bili dostupni ali koji baš nisu imali izgleda za uspjeh (vidi, na primjer, *Aquilina protiv Malte* [GC], br. 25642/94, stav 39, ECHR 1999-III, i *Manoussakis i drugi protiv Grčke*, 26. septembra 1996., stav 33, *Izveštaji* 1996-IV).

143. U ovom predmetu Sud primjećuje da podnositelj predstavke nije osporavao negativne odgovore IMES-a i ODM-a na njegove zahtjeve za odobravanjem izuzeća od sankcija i da mu je u dva navrata izuzeće odobreno, ali da ga nije iskoristio (vidi stavove 34 i 57 gore).

144. Međutim, čak i uz pretpostavku da su ta izuzeća ublažila određene efekte režima sankcija, dozvoljavajući mu da napusti enklavu Campione d'Italia zbog medicinskih ili pravnih razloga, Sud smatra da je pitanje izuzeća dio jedne šire situacije koja porijeklo vodi od uvrštavanja imena podnositelja predstavke na listu u dodatku Propisa o talibanima, koja se temelji na listi Odbora za sankcije, što je učinjeno na inicijativu švajcarskih vlasti. S tim u vezi treba primijetiti da je podnositelj predstavke podnio mnogo zahtjeva državnim vlastima za brisanje njegovog imena sa liste u dodatku Propisu o talibanima – zahtjeve su odbili SECO i Federalno ministarstvo ekonomskih poslova (vidi stavove 30-32 gore). Federalno vijeće, kome se žalio na odluku Ministarstva, uputilo je predmet Federalnom sudu. U presudi od 14. novembra 2007., isti taj sud odbio je njegovu žalbu bez ispitivanja osnovanosti pritužbe na temelju Konvencije. Shodno tome, Sud smatra da je podnositelj predstavke iscrpio domaće lijekove u vezi sa režimom sankcija u cjelini, čija primjena je u njegovom slučaju proisticala iz uvrštavanja njegovog imena na listu u prilogu Propisa o talibanima.

145. U tim okolnostima, Sud ne nalazi neophodnim da se u ovoj fazi bavi argumentom Vlade da je podnositelj predstavke mogao razumno

očekivati da se preseli iz enklave Campione d'Italia, gdje je živio od 1970. u neku drugu regiju Italije. To pitanje će, sa druge strane, igrati određenu ulogu kad bude ocjenjivana srazmjernost osporavanih mjera (vidi stav 190 u nastavku).

146. Što se tiče prigovora temeljem člana 8 da su uvrštavanjem imena podnositelja predstavke na listu u prilogu Propisa o talibanima u pitanje dovedeni njegova čast i ugled, Sud priznaje da je to pitanje razmatrano, barem suštinski, pred domaćim organima vlasti. Podnositelj predstavke je zaista tvrdio da je uvrštavanje njegovog imena na listu Odbora za sankcije bilo jednako optužbi da je povezan sa Osmamom bin Ladenom, al-Kaidom i talibanima, što nije slučaj (vidi stavove 33 i 38 gore).

147. Shodno tome, Sud odbacuje prigovore Vlade u pogledu neprihvatljivosti predstavke radi propuštanja iscrpljivanja domaćih pravnih lijekova u odnosu na pritužbe podnositelja predstavke podnesene temeljem članova 5 i 8.

148. Što se tiče tužbe na temelju člana 13, Sud smatra da je prigovor o neiscrpljivanju pravnih lijekova blisko povezan sa osnovanošću tužbe. Shodno tome, Sud je pridružuje dijelu koji se bavi meritumom.

II. NAVODNO KRŠENJE ČLANA 8 KONVENCIJE

149. Podnositelj predstavke se žalio da mu je mjerom, kojom mu je zabranjen ulazak i prolazak kroz Švajcarsku, povrijeđeno pravo na poštivanje privatnog života, uključujući i profesionalni i privatni život. Tvrdio je da ga je ova zabrana spriječila da posjećuje doktore u Italiji ili u Švajcarskoj, kao i prijatelje i porodicu. Nadalje je tvrdio da su uvrštavanjem njegovog imena na listu u prilogu Propisu o talibanima u pitanje dovedeni njegova čast i ugled. U prilog tih tužbi oslanjao se na član 8 Konvencije, koji glasi:

“1. Svako ima pravo na poštivanje svoga privatnog i porodičnog života, doma i dopisivanja.

2. Javna vlast se neće miješati u ostvarivanje tog prava, osim u skladu sa zakonom i ako je u demokratskom društvu nužno radi interesa državne sigurnosti, javnog reda i mira, ili ekonomske dobrobiti zemlje, te radi sprečavanja nereda ili zločina, radi zaštite zdravlja ili morala ili radi zaštite prava i sloboda drugih.”

A. Prihvatljivost

150. Sud smatra da prvo treba ispitati primjenjivost člana 8 u ovom konkretnom predmetu.

151. Sud ponavlja da je “privatni život” veoma širok pojam koji se ne može podvesti pod iscrpnu definiciju (vidi, na primjer, *Glor protiv Švajcarske*, br. 13444/04, stav 52, ECHR 2009; *Tysiāc protiv Poljske*,

br. 5410/03, stav 107, ECHR 2007-I; *Hadri-Vionnet protiv Švajcarske*, br. 55525/00, stav 51, 14. februara 2008.; *Pretty protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 2346/02, stav 61, ECHR 2002-III; i *S. i Marper protiv Ujedinjenog Kraljevstva* [GC], br. 30562/04 i 30566/04, stav 66, ECHR 2008). Sud je utvrdio da zdravlje, zajedno sa fizičkim i moralnim integritetom, potpada pod opseg privatnog života (vidi *Glor*, citirano gore, stav 54, i *X i Y protiv Holandije*, 26. mart 1985., stav 22, serija A br. 91; vidi također *Costello-Roberts protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, 25. marta 1993., stav 36, serija A br. 247-C). Pravo na privatni život također obuhvaća pravo na lični razvoj i uspostavljanje i razvijanje odnosa sa drugim ljudskim bićima i vanjskim svijetom općenito (vidi, na primjer, *S. i Marper*, citirano gore, stav 66).

152. Štaviše, treba primijetiti da član 8 također štiti pravo na poštivanje “porodičnog života”. Prema toj odredbi, država mora posebno voditi računa da djeluje na način da dotičnim licima omogući vođenje normalnog porodičnog života (vidi *Marckx protiv Belgije*, 13. juni 1979., stav 31, serija A br. 31). Sud postojanje porodičnog života utvrđuje od predmeta do predmeta, ispitujući okolnosti svakog pojedinačnog predmeta. Relevantni kriterij u takvim stvarima je postojanje djelotvorne veze između dotičnih pojedinaca (ibid.; vidi također *K. i T. protiv Finske* [GC], br. 25702/94, stav 150, ECHR 2001-VII, i *Şerife Yiğit protiv Turske* [GC], br. 3976/05, stav 93, 2. novembra 2010.).

153. Sud nadalje ponavlja da član 8 također štiti pravo na poštivanje doma (vidi, na primjer, *Gillow protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, 24. novembra 1986., stav 46, serija A br. 109).

154. U svjetlu te sudske prakse, Sud smatra da tužbe koje je podnositelj predstavke podnio temeljem člana 8 zaista treba ispitati u odnosu na taj član. Ne može se zanemariti da je mjera zabrane ulaska u Švajcarsku spriječila podnositelja predstavke – ili mu je barem otežala – da se konsultira sa liječnicima u Italiji ili Švajcarskoj i da posjećuje prijatelje i porodicu. Član 8 je, stoga, primjenjiv na ovaj predmet kako sa aspekta “privatnog života” tako i sa aspekta “porodičnog života”.

155. Nadalje, njegova tužba nije očigledno neosnovana u smislu člana 35, stav 3 Konvencije i nisu utvrđeni nikakvi drugi osnovi na temelju kojih bi se predstavka mogla proglasiti neprihvatljivom. Stoga se mora proglasiti prihvatljivom.

B. Meritum

1. Izjašnjenja strana

(a) Podnositelj predstavke

156. Podnositelj predstavke je tvrdio da ga je ograničenje slobode kretanja spriječilo da učestvuje u porodičnim događajima (kao što su sprovodi ili vjenčanja), koji su se desili tokom perioda u kojem nije mogao slobodno putovati zbog režima sankcija. Tvrdio je, dakle, da je bio žrtva povrede prava na poštivanje svog privatnog i porodičnog života. S tim u vezi, tvrdio je da ga njegov status talijanskog državljanina, koji ne prebiva na teritoriji tužene države, ne sprječava da se žali na povrede svojih prava od strane Švajcarske, naročito kada se ima u vidu vrlo posebna situacija enklave Campione d'Italia, koja je okružena švajcarskim teritorijem. Čak je zauzeo stav da bi, s obzirom na integraciju enklave Campione d'Italia u Kanton Ticino, a naročito njenu ekonomsku integraciju, bilo primjereno da ga švajcarske vlasti tretiraju kao švajcarskog državljanina u kontekstu režima sankcija. Štaviše, tvrdio je, osporavajući navode Vlade, da nije imao mogućnost živjeti negdje drugdje u Italiji.

157. Podnositelj predstavke je nadalje primijetio da je uvrštavanje njegovog imena na listu u dodatku Propisa o talibanima nanijelo štetu njegovoj časti i ugledu, budući da su na listi pobrojane osobe za koje se sumnja da pomažu finansiranje terorizma. U prilog ovom stavu, pozvao se na predmet *Sayadi i Vinck protiv Belgije* (vidi stavove 88-92 gore) u kojem je Odbor za ljudska prava utvrdio da je uvrštavanje imena podnosioca predstavke na listu Odbora za sankcije predstavljalo nezakonit napad na njihovu čast.

158. U izjašnjenju podnosioca predstavke, ove okolnosti dodatno su otežane činjenicom da mu nikada nije data mogućnost da ospori osnovanost navoda iznesenih protiv njega.

159. Dakle, došlo je do povrede člana 8 po brojnim osnovima.

(b) Tužena vlada

160. Vlada je primijetila da je podnositelj predstavke bio slobodan primati sve posjete koje je želio u enklavi Campione d'Italia, a naročito posjete svojih unuka. Podnositelj predstavke nije naveo da bi njegovoj porodici ili prijateljima bilo nemoguće ili naročito teško da ga posjete u enklavi Campione d'Italia, gdje je mogao nastaviti voditi svoj privatni i društveni život kako mu odgovara, bez ikakvih ograničenja. Što se tiče izuzetnih događaja kao što su vjenčanja prijatelja ili rođaka, mogao je tražiti izuzeće od važećih pravila. Pored toga, kao što je ukazano i u vezi sa iscrpljivanjem domaćih pravnih lijekova, podnositelj predstavke je mogao tražiti preseljenje u drugi dio Italije. Na koncu, Konvencija ne štiti pravo

stranog državljanina da posjeti neku državu koja mu zabranjuje ulazak tako da je jednostavno mogao ostati u enklavi koju nije mogao napustiti a da ne pređe preko te države. Zbog svih ovih razloga, Vlada je smatrala da pobijane mjere ne predstavljaju miješanje u prava zajamčena članom 8.

161. U odgovoru na navode podnositelja predstavke da nikada nije bio u stanju saznati za faktore koji su doveli do izricanja osporavanih mjera niti osporavati te mjere pred sudom, Vlada je kazala da, kao što je izneseno u ranijim zapažanjima, osporavane mjere nisu povrijedile prava podnositelja predstavke zajamčena članom 8. Prema tome, proceduralni aspekt te odredbe nije primjenjiv.

162. Iz ovih razloga Vlada je smatrala da izrečena ograničenja nisu predstavljala zadiranje u prava podnositelja predstavke zajamčena članom 8. Ukoliko Sud utvrdi suprotno, Vlada je tvrdila da je mjera, u svakom slučaju, bila nužna u demokratskom društvu prema članu 8, stav2.

2. Ocjena Suda

(a) Da li je došlo do zadiranja u prava

163. Sud smatra da je prikladno početi sa ispitivanjem navoda podnositelja predstavke da je zbog činjenice da mu je bio zabranjen ulazak ili prolazak kroz Švajcarsku došlo do zadiranja u njegovo pravo na poštivanje privatnog i porodičnog života.

164. Sud ponavlja da država ima pravo, u okviru dobro ustanovljenog međunarodnog prava i prema ugovornim obavezama, kontrolirati ulazak lica koja nisu njeni državljani na njenu teritoriju. Drugim riječima, Konvencija ne jamči nikakvo pravo strancu da uđe u neku određenu zemlju (vidi, između ostalih izvora, *Maslov protiv Austrije* [GC], br. 1638/03, stav 68, ECHR 2008; *Üner protiv Holandije* [GC], br. 46410/99, stav 54, ECHR 2006-XII; *Boujlifa protiv Francuske*, 21. oktobra 1997., stav 42, *Izveštaji* 1997.-VI; i *Abdulaziz, Cabales i Balkandali protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, 28. maj 1985., stav 67, serija A br. 94).

165. U ovom konkretnom predmetu, Sud primjećuje da je Federalni sud utvrdio da su osporavane mjere predstavljale značajno ograničavanje slobode podnositelja predstavke (vidi stav 52 gore), jer se on nalazio u veoma specifičnoj situaciji zbog pozicije enklave Campione d'Italia, koja je okružena švajcarskim kantonom Ticino. Sud potvrđuje ovo mišljenje. Sud je mišljenja da je mjera, koja podnositelja predstavke sprečavala da napusti veoma ograničeno područje enklave Campione d'Italia u periodu od najmanje šest godina, vrlo vjerovatno otežala ostvarivanje njegovog prava na održavanje kontakata sa drugima – posebno sa prijateljima i porodicom – koji žive izvan enklave (vidi, *mutatis mutandis*, *Agraw protiv Švajcarske*, br. 3295/06, stav 51, i *Mengesha Kimfe protiv Švajcarske*, br. 24404/05, stavovi 69-72, obje presude od 29. jula 2010).

166. U svjetlu gore navedenog, Sud smatra da je došlo do miješanja u prava podnositelja predstavke na poštivanje njegovog privatnog i porodičnog života u značenju člana 8, stav 1.

(b) Da li je miješanje bilo opravdano

167.

Miješanje u pravo podnositelja predstavke na poštivanje njegovog privatnog i porodičnog života, kao što je utvrđeno gore, predstavljat će povredu člana 8, osim ako to miješanje zadovoljava uvjete iz stava 2 te odredbe. Stoga, preostaje da se utvrdi je li miješanje bilo "u skladu sa zakonom", odnosno da li je nastalo zbog ostvarivanja jednog ili više legitimnih ciljeva navedenih u tom stavu i da li je bilo "nužno u demokratskom društvu" radi postizanja tih ciljeva. Sud smatra da je prikladno prvo ponoviti određene principe kojima će se rukovoditi u narednom preispitivanju.

(i) Opća načela

168. Prema utvrđenoj sudskoj praksi, ugovorna strana odgovorna je, prema članu 1 Konvencije, za sve radnje i propuste svojih organa, bez obzira na to da li je čin ili propust u pitanju bio posljedica unutarnjeg prava ili nužnosti postupanja u skladu s međunarodnim pravnim obavezama. Član 1 ne pravi razliku u pogledu dotičnog pravila ili mjere i ne isključuje nijedan dio "nadležnosti" ugovorne strane iz preispitivanja na osnovu Konvencije (vidi *Bosphorus Hava Yollari Turizm ve Ticaret Anonim Şirketi*, citiran gore, stav 153, i *Ujedinjena komunistička partija Turske i drugi protiv Turske*, 30. januar 1998., stav 29, *Izvještaji 1998-I*). Ugovorne obaveze koje je država preuzela nakon stupanja na snagu Konvencije u odnosu na tu državu mogu, dakle, biti osnov za pozivanje na odgovornost u odnosu na Konvenciju (vidi *Al-Saadoon i Mufdhi protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 61498/08, stav 128, ECHR 2010, i *Bosphorus Hava Yollari Turizm ve Ticaret Anonim Şirketi*, citirani gore, stav 154, i u njemu citirani predmeti).

169. Štaviše, Sud ponavlja da se Konvencija ne može tumačiti izolirano već da se mora tumačiti u skladu sa općim načelima međunarodnog prava. U obzir treba uzeti, kao što je naznačeno u članu 31, stav 3 (c) Bečke konvencije o međunarodnom pravu ugovora iz 1969., "sve relevantne odredbe međunarodnog prava koje su primjenjive u odnosima između strana", a naročito odredbe koje se tiču međunarodne zaštite ljudskih prava (vidi, na primjer, *Neulinger i Shuruk protiv Švajcarske* [GC], br. 41615/07, stav 131, ECHR 2010; *Al-Adsani protiv Ujedinjenog Kraljevstva* [GC], br. 35763/97, stav 55, ECHR 2001-XI; i *Golder protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, 21. februar 1975., stav 29, serija A br. 18).

170. Prilikom stvaranja novih međunarodnih obaveza, pretpostavlja se da države neće odstupiti od svojih ranijih obaveza. U situacijama gdje je istovremeno primjenjiv veći broj naizgled kontradiktornih instrumenata, međunarodna sudska praksa i akademsko mišljenje nastojaće da ih tumači na način da iskoordinira njihove efekte i izbjegne svaki mogući konflikt između njih. Prema tome, dvije različite obaveze se moraju harmonizirati, koliko god je to moguće, kako bi proizvele efekte koji su u potpunosti skladu sa postojećim zakonom (vidi, u tom smislu, *Al-Saadoon i Mufdhi*, citiran gore, stav 126; *Al-Adsani*, citiran gore, stav 55; i odluku u predmetu *Banković*, citirani gore, stavovi 55-57; vidi također reference navedene u izvještaju studijske grupe ILC-a pod nazivom "Fragmentacija međunarodnog prava: poteškoće koje nastaju uslijed diversifikacije i ekspanzije međunarodnog prava", stav 81 gore).

171. Što se tiče, konkretnije, pitanja odnosa između Konvencije i rezolucija Vijeća sigurnosti, Sud je u svojoj presudi u predmetu *Al-Jedda* utvrdio kako slijedi (citirano gore):

"101. Član 103 Povelje Ujedinjenih nacija propisuje da obaveze zemalja članica Ujedinjenih nacija, koje proističu iz Povelje, imaju prednost u slučaju konflikta sa obavezama koje proizilaze iz drugih međunarodnih ugovora. Prije nego razmotri da li se član 103, na bilo koji način, primjenjivao u konkretnom predmetu, Sud mora utvrditi da li je uopće bilo konflikta između obaveza Ujedinjenog Kraljevstva prema rezoluciji 1546 Vijeća sigurnosti UN-a i njenih obaveza prema članu 5, stav 1 Konvencije. Drugim riječima, ključno pitanje je da li je Rezolucija 1546 nametnula Ujedinjenom Kraljevstvu obavezu da podnositelja predstavke drži u pritvoru.

102. U svom pristupu tumačenju Rezolucije 1546, Sud se referirao na razmatranja iznesena u stavu 76 gore. Pored toga, Sud mora voditi računa o svrhama zbog kojih je organizacija Ujedinjenih nacija kreirana. Osim cilja održavanja međunarodnog mira i sigurnosti, koji je definiran u prvom podstavu člana 1 Povelje UN-a, treći podstav propisuje da su Ujedinjene nacije uspostavljene da bi 'ostvarile međunarodnu saradnju u ... promovirajući i potičući na poštivanje ljudskih prava i osnovnih sloboda'. Član 24(2) Povelje zahtijeva od Vijeća sigurnosti da, kod obavljanja svojih dužnosti u pogledu njegove primarne odgovornosti za održavanje međunarodnog mira i sigurnosti, 'postupa u skladu sa ciljevima i načelima Ujedinjenih nacija'. U tom kontekstu, Sud smatra da, kod tumačenja njegovih rezolucija, mora poći od pretpostavke da Vijeće sigurnosti ne namjerava nametnuti bilo kakve obaveze zemljama članicama koje krše osnovna načela ljudskih prava. U slučaju bilo kakvih dvosmislenosti u pogledu rezolucija Vijeća sigurnosti, Sud mora izabrati tumačenje koje je u najvećoj mjeri usklađeno sa zahtjevima Konvencije i koje izbjegava sukob obaveza. U svjetlu važne uloge UN u promoviranju i poticanju na poštivanje ljudskih prava, očekuje se da će Vijeće sigurnosti koristiti jasan i eksplicitan jezik kada bude namjeravalo tražiti od zemalja članica da poduzmu određene mjere koje bi mogle biti suprotne njihovim obavezama prema međunarodnim instrumentima o ljudskim pravima."

172. Veliko vijeće potvrđuje ova načela. Međutim, u konkretnom predmetu primjećuje da, za razliku od predmeta *Al-Jedda*, gdje tekst dotične rezolucije nije konkretno pomenuo zatočavanje lica bez suđenja, Rezolucija 1390 (2002) izričito zahtijeva od država da spriječe pojedince koji se nalaze

na listi UN-a da ulaze ili prolaze preko njihovih teritorija. Kao rezultat toga, gore pomenuta pretpostavka je opovrgnuta u konkretnom predmetu, s obzirom na jasan i eksplicitan jezik, kojim je nametnuta obaveza poduzimanja mjera koje bi mogle predstavljati povredu ljudskih prava, a koji je korišten u toj rezoluciji (vidi također stav 7 Rezolucije 1267 (1999), stav 70 gore, u kojem je Vijeće sigurnosti bilo i eksplicitnije u pogledu ukidanja svih drugih međunarodnih obaveza koje su nekompatibilne sa rezolucijom).

(ii) *Pravni osnov*

173. Sud primjećuje da pitanje pravnog osnova nije sporno pitanje između strana u postupku. Primjećuje da su osporavane mjere poduzete temeljem Propisa o talibanima, koji je usvojen u cilju provedbe relevantnih rezolucija Vijeća sigurnosti. Preciznosti radi, zabrana ulaska i prolaska kroz Švajcarsku temeljila se na članu Član 4a tog Propisa (vidi stav 66 gore). Mjere su, prema tome, imale dostatan pravni osnov.

(iii) *Legitimni cilj*

174. Čini se da podnositelj predstavke nije poricao da su osporavane mjere izrečene u skladu sa legitimnim ciljevima. Sud smatra da je utvrđeno da su ta ograničenja nastojala ostvariti jedan ili više legitimnih ciljeva definiranih u članu 8, stav 2: prvo, nastojala su spriječiti krivično djelo, a drugo, budući da su relevantne rezolucije Vijeća sigurnosti usvojene u kontekstu borbe protiv terorizma na temelju Glave VII Povelje Ujedinjenih nacija ("Djelovanje u slučaju prijetnje miru, narušavanju mira i djela agresije"), mogla su doprinijeti nacionalnoj i javnoj sigurnosti Švajcarske.

(iv) *"Nužnost u demokratskom društvu"*

(α) *Provedba rezolucija Vijeća sigurnosti*

175. Tužena vlada, zajedno sa vladama Francuske i Ujedinjenog Kraljevstva, koje su intervenirale kao treće strane, tvrdila je da švajcarske vlasti nisu imale polje slobodne procjene glede provedbe relevantnih rezolucija Vijeća sigurnosti u ovom konkretnom predmetu. Sud, stoga, prvo mora ispitati te rezolucije da bi utvrdio da li su iste ostavile zemljama ikakvu slobodu u pogledu njihove primjene i, naročito, da li iste dozvoljavaju vlastima da u obzir uzimaju vrlo specifičnu prirodu situacije podnositelja predstavke i da li, shodno tome, zadovoljavaju uvjete člana 8 Konvencije. Da bi to uradio, Sud će naročito uzeti u obzir tekst tih rezolucija i kontekst u kojem su iste usvojene (vidi *Al-Jedda*, citiran gore, stav 76, sa referencom citiranom u relevantnoj sudskoj praksi međunarodnog suda pravde). Štaviše, uzeće u obzir i ciljeve koji su se nastojali ostvariti tim rezolucijama (vidi, u tom smislu, presudu CJCE-a u

predmetu *Kadi*, stav 296, stav 86 gore), a koji su definirani uglavnom u preambulama tih rezolucija, tumačeći ih u svjetlu ciljeva i načela Ujedinjenih nacija.

176. Sud primjećuje da je Švajcarska postala članicom Ujedinjenih nacija tek 10. septembra 2002.: dakle, usvojila je Propis o talibanima od 2. oktobra 2000., prije nego je postala članicom te organizacije, premda je tad već bila obavezana Konvencijom. Slično tome, provela je na domaćoj razini zabranu ulaska i prolaska izrečenu podnosiocu predstavke, kako je zahtijevano Rezolucijom 1390 (2002) od 16. januara 2002. (vidi stav 74 gore), 1. maja te godine izmjenom člana 4a Propisa o talibanima. Sud potvrđuje da je ova rezolucija, naročito u svjetlu stava 2, upućena “svim državama” a ne samo članicama Ujedinjenih nacija. Međutim Sud primjećuje da Povelja UN-a ne nameće zemljama određeni model za provedbu rezolucija koje je Vijeće sigurnosti usvojilo temeljem Glave VII Povelje. Ne dovodeći u pitanje obavezujuću prirodu takvih rezolucija, Povelja u načelu ostavlja zemljama članicama UN-a slobodan izbor glede modela transponiranja tih rezolucija u njihov domaći pravni poredak. Povelja, dakle, nameće državama obavezu rezultata, ostavljajući im izbor u pogledu sredstava kojima će realizirati te rezolucije (vidi, u tom smislu, *mutatis mutandis*, presuda CJCE-a u predmetu *Kadi*, stav 298, stav 86 gore).

177. U ovom predmetu, podnositelj predstavke je uglavnom osporavao zabranu ulaska i prolaska kroz Švajcarsku koja mu je izrečena, naročito, kroz provedbu Rezolucije 1390 (2002). Iako stav 2(b) te rezolucije zahtijeva od država da poduzmu takve mjere, on navodi da se ta zabrana “ne odnosi tamo gdje je ulazak ili prolazak neophodan za ispunjavanje sudskog procesa...” (vidi stav 74 gore). Po mišljenju Suda, pojam “neophodno” trebalo bi tumačiti od predmeta do predmeta.

178. Pored toga, u stavu 8 Rezolucije 1390 (2002), Vijeće sigurnosti “[potiče] sve zemlje da hitno poduzmu korake kako bi izvršile i ojačale, kroz zakonodavnu regulativu ili administrativne mjere, gdje je prikladno, mjere izrečene prema domaćim zakonima ili propise protiv svojih državljana i drugih pojedinaca ili subjekata koji djeluju na njihovoj teritoriji ...” (vidi stav 74 gore). Sintagma “gdje je prikladno” također ostavlja državnim vlastima određenu fleksibilnost u pogledu načina provedbe rezolucije.

179. Konačno, Sud bi se osvrnuo na zahtjev kojim je Vanjsko-politička komisija švajcarskog Nacionalnog vijeća zahtijevala od Federalnog vijeća da informira Vijeće sigurnosti UN-a da više neće bezuvjetno primjenjivati sankcije propisane protiv pojedinaca temeljem rezolucija o borbi protiv terorizma (vidi stav 63 gore). Iako je taj zahtjev prilično uopćen, ipak se može reći da je predmet podnosioca predstavke bio jedan od glavnih razloga za njegovo donošenje. U svakom slučaju, po mišljenju Suda, švajcarski parlament je, donoseći ovaj zahtjev, iskazao svoju namjeru da

dozvoli određenu slobodu kod primjene rezolucija Vijeća sigurnosti iz oblasti borbe protiv terorizma.

180. U svjetlu gore navedenog, Sud smatra da je Švajcarska uživala određenu slobodu glede provedbe relevantnih obavezujućih rezolucija Vijeća sigurnosti UN-a, koja je doduše bila ograničena, ali ipak stvarna.

(β) Da li je miješanje bilo srazmjerno u ovom predmetu

181. Miješanje će se smatrati “nužnim u demokratskom društvu” radi legitimnog cilja, ako odgovara na “prijeku društvenu potrebu” i, naročito, ako je srazmjerno legitimnom cilju koji se tim nastoji ostvariti i ako su razlozi koje su državne vlasti navele u opravdanju tog miješanja “relevantni i dostatni” (vidi, na primjer, *S. i Marper*, citiran gore, stav 101, i *Coster protiv Ujedinjenog Kraljevstva* [GC], br. 24876/94, stav 104, 18. januara 2001., sa predmetima koji su u njemu citirani).

182. Cilj i svrha Konvencije, koja kao ugovor o ljudskim pravima štiti pojedince na objektivnoj osnovi (vidi *Neulinger i Shuruk*, citiran gore, stav 145), pozivaju da se njene odredbe tumače i primjenjuju na način koji njena jamstva čini praktičnim i djelotvornim (vidi, između ostalih izvora, *Artico protiv Italije*, 13. maja 1980., stav 33, serija A br. 37). Dakle, da bi se osiguralo “poštivanje” privatnog i porodičnog života u smislu člana 8, u obzir je potrebno uzeti realnost svakog pojedinačnog predmeta kako bi se izbjegla mehanička primjena domaćeg prava na određenu situaciju (vidi, *mutatis mutandis*, *Emonet i drugi protiv Švajcarske*, br. 39051/03, stav 86, 13. decembra 2007).

183. Sud je ranije utvrdio, da bi se neka mjera smatrala srazmjernom i neophodnom u demokratskom društvu, mora se prethodno isključiti mogućnost pribjegavanja alternativnoj mjeri koja bi ispunila isti cilj ali bi prouzročila manju štetu osnovnim pravima (vidi *Glor*, citiran gore, stav 94).

184. U svakom slučaju, konačni stav o tome da li je miješanje neophodno ostaje predmetom sudskog preispitivanja sa aspekta usklađenosti sa zahtjevima Konvencije (vidi, na primjer, *S. i Marper*, citiran gore, stav 101, i *Coster*, citiran gore, stav 104). S ovim u vezi, nadležnim domaćim organima vlasti mora biti ostavljeno polje slobodne procjene. Širina tog polja varira i zavisi od brojnih faktora, uključujući i prirodu dotičnog prava iz Konvencije, njegovu važnost za pojedinca, prirodu miješanja i cilj koji se nastoji ostvariti miješanjem (vidi *S. i Marper*, citiran gore, stav 102).

185. Da bi odgovorio na pitanje da li su mjere izrečene protiv podnosioca predstavke bile srazmjerne legitimnom cilju koji se nastojao postići i da li su razlozi koje su navele domaće vlasti bili “relevantni i dostatni”, Sud mora ispitati da li su švajcarske vlasti u dovoljnoj mjeri uzele u obzir posebnu prirodu njegovog slučaja i da li su usvojile, u okviru svog polja slobodne procjene, mjere koje su pozivale na prilagođavanje režima sankcija konkretnoj situaciji podnosioca predstavke.

186. Pri tome, Sud je spreman uzeti u obzir činjenicu da je teroristička prijetnja bila veoma ozbiljna u vrijeme donošenja rezolucija, između 1999. i 2002., kojima su propisane te sankcije. To nedvosmisleno pokazuju i tekstovi rezolucija i kontekst u kojem su donesene. Međutim, održavanje, pa čak i pooštavanje tih mjera tokom godina mora biti uvjerljivo objašnjeno i opravdano.

187. Sud primjećuje, s tim u vezi, da su istrage, koje su provele švajcarske i talijanske vlasti, pokazale da je sumnja da je podnositelj predstavke učestvovao u aktivnostima vezanim za međunarodni terorizam očigledno neosnovana. Dana 31. maja 2005. švajcarski federalni tužitelj je zatvorio istragu koja je protiv podnositelja predstavke pokrenuta u oktobru 2001., a 5. jula 2008. talijanska vlada je Odboru za sankcije dostavila zahtjev za brisanje sa liste podnositelja predstavke na osnovu obustavljenog postupka koji je protiv njega vođen u Italiji (vidi stav 56 gore). Federalni sud je, u svom dijelu, primijetio da država koja je vodila istrage i krivični postupak ne može sama nastaviti sa brisanjem sa liste, ali barem može prenijeti rezultate istraga Odboru za sankcije i tražiti ili podržati brisanje tog lica sa liste (vidi stav 51 gore).

188. S tim u vezi, Sud je iznenađen navodima da su švajcarske vlasti informirale Odbor za sankcije o zaključcima svoje istrage tek 2. septembra 2009., iako je ista okončana 31. maja 2005. (vidi stav 61 gore). Primjećujući da Vlada nije osporavala istinitost ovog navoda i da nije ponudila nikakvo objašnjenje za takvo kašnjenje, Sud smatra da bi brža komunikacija zaključaka istrage možda dovela do brisanja imena podnositelja predstavke sa UN liste u ranijoj fazi, čime bi se značajno smanjio vremenski period u kojem su prava podnositelja predstavke iz člana 8 bila ograničena (vidi, s tim u vezi, *Sayadi i Vinck* (Odbor za ljudska prava), stav 12, stavovi 88-92 gore).

189. Što se tiče opsega dotične zabrane, Sud ističe da je zabrana spriječila podnositelja predstavke ne samo da uđe u Švajcarsku već i da napusti enklavu Campione d'Italia uopće, a s obzirom na poziciju te enklave, spriječila ga je da putuje u druge dijelove Italije, zemlje čiji je državljanin, bez kršenja režima sankcija.

190. Štvalše, Sud smatra da podnositelj predstavke nije razumno mogao tražiti preseljenje iz enklave Campione d'Italia, gdje živi još 1970. da bi se nastanio u drugoj regiji Italije, naročito jer se ne može isključiti činjenica da, zbog zamrzavanja imovine koje je nametnuto stavom 1(c) Rezolucije 1373 (2001) (vidi stav 73 gore), on nije više mogao slobodno raspolagati svojom imovinom i sredstvima. Bez obzira na izgled da zahtjev za odobravanje preseljenja kuće bude pozitivno riješen, treba istaći da je pravo na poštovanje doma zajamčeno članom 8 Konvencije (vidi, na primjer, *Prokopovich protiv Rusije*, br. 58255/00, stav 37, ECHR 2004-XI, i *Gillow*, citiran gore, stav 46).

191. Sud je nadalje istakao da ovaj predmet također ima medicinski aspekt koji ne bi trebalo podcijeniti. Podnositelj predstavke je rođen 1931. i ima zdravstvenih problema (vidi stav 14 gore). Federalni sud je ustanovio da, iako je član 4a, stav 2 Propisa o talibanima formuliran kao poticajna odredba, on obavezuje organe vlasti da odobre izuzeće u svim slučajevima u kojima to režim sankcija UN-a dozvoljava, jer dalekosežnije ograničavanje individualne slobode ne bi bilo opravdano ni rezolucijama Vijeća sigurnosti niti javnim interesom, a bilo bi i nesrazmjerno u svjetlu konkretne situacije podnositelja predstavke (vidi stav 52 gore).

192. U stvarnosti, IMES i ODM odbili su niz zahtjeva koje je podnositelj predstavke podnio za izuzeće od zabrane ulaska i prolaska radi medicinskih razloga i u vezi sa sudskim postupcima. On nije izjavio žalbu protiv tih odbijenica. Štaviše, u dva navrata njegovim zahtjevima je udovoljeno, ali se on odrekao prava da ih iskoristi (izuzeće na jedan i izuzeće na dva dana), smatrajući da njihova dužina nije dovoljna da obavi namjeravana putovanja s obzirom na njegovu starosnu dob i značajnu udaljenost. Sud može razumjeti da je on smatrao da su ova izuzeća nedovoljno duga, u pogledu gore pomenutih faktora (vidi, naročito, stav 191 gore).

193. S tim u vezi treba istaći da, prema stavu 2(b) Rezolucije 1390 (2002), Odbor za sankcije ima pravo odobriti izuzeće u specifičnim situacijama, naročito zbog medicinskih, humanitarnih ili vjerskih razloga. Tokom sastanka 22. februara 2008. (vidi stav 54 gore), predstavnik Federalnog ministarstva vanjskih poslova naglasio je da podnositelj predstavke može tražiti od Odbora za sankcije da mu odobri šire izuzeće s obzirom na njegovu posebnu situaciju. Podnositelj predstavke nije podnio takav zahtjev, ali ne čini se, naročito iz zapisnika sa sastanka, da su mu švajcarske vlasti ponudile pomoć u tom smislu.

194. Ustanovljeno je da je ime podnositelja predstavke uvršteno na listu UN-a ne na zahtjev Švajcarske već Sjedinjenih Američkih Država. Ni jedna ni druga nisu osporavale da je, barem do usvajanja Rezolucije 1730 (2006), država čiji je neka osoba državljanin ili u kojoj ima prebivalište bila ta koja je trebala podnijeti zahtjev Odboru za sankcije za postupak brisanja imena sa liste. Da bude jasno, u predmetu podnositelja predstavke Švajcarska nije bila ni zemlja čije državljanstvo ima niti zemlja u kojoj ima prebivalište, tako da švajcarske vlasti nisu bile nadležne za poduzimanje takve radnje. Međutim, ne čini se da je Švajcarska makar i pokušala potaći Italiju da poduzme te radnje ili da je ponudila svoju pomoć u tom smislu (vidi, *mutatis mutandis*, predmet *Sayadi i Vinck* (Odbor za ljudska prava), stav 12, stavovi 88-92 gore). Iz zapisnika sa sastanka od 22. februara 2008. (stav 54 gore) može se vidjeti da su vlasti samo predložile da podnositelj predstavke kontaktira Stalnu talijansku misiju u UN-u, dodajući da je Italija u to vrijeme imala mjesto u Vijeću sigurnosti.

195. Sud potvrđuje da je Švajcarska, zajedno sa drugim zemljama, poduzela značajne napore koji su, nakon nekoliko godina, rezultirali poboljšanjem režima sankcija (vidi stavove 64 i 78 gore). Sud, međutim, smatra, s obzirom na načelo da Konvencija štiti prava koja nisu ni teoretska ni iluzorna već praktična i djelotvorna (vidi *Artico*, citiran gore, stav 33), da je u ovom predmetu važno razmotriti mjere koje su državne vlasti zaista poduzele, ili su trebale poduzeti, kao odgovor na veoma specifičnu situaciju podnositelja predstavke. S tim u vezi Sud smatra, naročito, da švajcarske vlasti nisu, u dovoljnoj mjeri, uzele u obzir stvarnu situaciju predmeta, posebice vrlo jedinstven geografski položaj enklave Campione d'Italia, značajno trajanje izrečenih mjera ili državljanstvo podnositelja predstavke, njegovu starosnu dob i zdravstveno stanje. Nadalje smatra da je, s obzirom na mogućnost slobode odlučivanja o tome kako će se relevantne rezolucije Vijeća sigurnosti provesti u domaćem pravnom poretku, trebala osigurati neki i vid ublažavanje režima sankcija u slučaju podnositelja predstavke, s obzirom na njegovu stvarnu situaciju, kako bi se izbjeglo miješanje u njegov privatni i porodični život, ne zaobilazeći obavezujuću prirodu relevantnih rezolucija ili usklađenost sankcija izrečenih temeljem istih.

196. U svjetlu posebnog karaktera Konvencije kao ugovora o kolektivnom provođenju ljudskih prava i temeljnih sloboda (vidi, na primjer, *Soering*, citiran gore, stav 87, i *Irska protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, 18. januara 1978., stav 239, serija A br. 25), Sud smatra da se tužena država nije mogla valjano ograničiti na obavezujuću prirodu rezolucija Vijeća sigurnosti već je trebala uvjeriti Sud da je poduzela – ili da je barem pokušala poduzeti – sve moguće mjere kako bi režim sankcija prilagodila konkretnoj situaciji podnositelja predstavke.

197. Ovaj nalaz oslobađa Sud od utvrđivanja pitanja, koje su postavile tužena strana i vlade koje su intervenirale, o hijerarhiji obaveza između država potpisnica Konvencije koje proističu iz tog instrumenta, sa jedne strane i obaveza iz Povelje UN-a, sa druge. Po mišljenju Suda, važno je istaknuti da je tužena vlada propustila dokazati da je pokušala, koliko je to bilo u njenoj mogućnosti, uskladiti suprotstavljene obaveze (vidi, s tim u vezi, stavove 81 i 170 gore).

198. Uzimajući u obzir sve okolnosti ovog predmeta, Sud smatra da ograničenja slobode kretanja, kojima je podnositelj predstavke bio izložen značajan vremenski period, nisu uspostavila pravičan balans između njegovog prava na zaštitu privatnog i porodičnog života, sa jedne strane i legitimnog cilja sprečavanja krivičnog djela i zaštite nacionalne i javne sigurnosti Švajcarske, sa druge. Prema tome, miješanje u njegovo pravo na poštivanje privatnog i porodičnog života nije bilo srazmjerno i stoga nije bilo nužno u demokratskom društvu.

(γ) Zaključak

199. U svjetlu gore navedenog, Sud odbacuje preliminarni prigovor Vlade da je predstavka bila *ratione materiae* nekompatibilna sa odredbama Konvencije i, odlučujući o meritumu, utvrđuje da je došlo po povrede člana 8 Konvencije. Uzimajući u obzir taj zaključak, i bez obzira što navod podnositelja predstavke da je uvrštavanje njegovog imena na listu u dodatku Propisu o talibanima narušilo njegovu čast i ugled predstavlja zasebnu tužbu, Sud smatra da taj prigovor nije potrebno zasebno ispitivati.

III. NAVODNA POVREDA ČLANA 13 KONVENCIJE

200. Podnositelj predstavke se žalio da nije imao na raspolaganju djelotvorna pravna sredstva na osnovu kojih bi se ispitala njegova pritužba podnesena temeljem Konvencije. Tvrdio je, dakle, da je došlo do povrede člana 13, koji propisuje:

“Svako čija su prava i slobode koje su priznate u ovoj Konvenciji povrijeđene ima pravo na djelotvorna pravna sredstva pred domaćim državnim tijelom čak i u slučaju kada su povredu počinile osobe koje su djelovale u službenom svojstvu.”

A. Prihvatljivost

201. Sud primjećuje da ovaj prigovor nije očigledno neosnovan u smislu člana 35.3 Konvencije. Štaviše, Sud nalazi da nije utvrđen nijedan drugi osnov na temelju kojeg bi se prigovor mogao proglasiti neprihvatljivim. Prigovor se, stoga, treba proglasiti prihvatljivim.

B. Meritum

1. Izjašnjenja strana

(a) Podnositelj predstavke

202. Podnositelj predstavke je tvrdio, pozivajući se na predmet *Al-Nashif protiv Bulgarske* (br. 50963/99, od 20. juna 2002.), da suprotstavljeni interesi zaštite izvora informacija bitnih za nacionalnu sigurnost, sa jedne strane, i prava na djelotvorni pravni lijek, sa druge strane mogu biti pomireni kroz posebno prilagođen postupak. U ovom predmetu, međutim, takav postupak nije bio dostupan bilo pred tijelima UN-a ili pred domaćim organima vlasti.

203. Nadalje je istakao da gore pomenuti predmet *Sayadi i Vinck* (vidi stavovi 88-92 gore), u kojem je Odbor za ljudska prava utvrdio da je djelotvoran pravni lijek bio nalog suda kojim je sud tražio od belgijske

vlade, koja je prvobitno dostavila imena podnositelja predstavke Odboru za sankcije, da zahtijeva od Odbora brisanje imena, nije relevantan u ovom predmetu iz dva razloga. Prvo, zato što se on nije žalio na to što Švajcarska nije uspjela izbrisati njegovo ime sa liste UN-a; Odbor za ljudska prava je jasno potvrdio da je relevantna nadležnost za brisanje u cijelosti povjerena Odboru za sankcije, a ne samoj državi. Drugo, u njegovom slučaju, Federalni sud, za razliku od briselskog prvostepenog suda u predmetu *Sayadi i Vinck*, iako je primijetio da je tužena vlada bila dužna pružiti podršku podnositelju predstavke, ona to nije naložila.

204. Podnositelj predstavke je, dakle, tvrdio da usklađenost osporavane mjere sa članovima 3, 8 i 9 Konvencije nije provjeravana pred bilo kojim domaćim sudom, i da je stoga došlo do povrede člana 13.

(b) Tužena vlada

205. Prema izjašnjenju Vlade, član 13 zahtijeva da u slučajevima kada pojedinac podnese prigovor da je došlo do povrede Konvencije, takvoj osobi trebaju biti dostupni pravni lijekovi pred “domaćim vlastima”. Vlada je tvrdila da, uzimajući u obzir svoje prethodne argumente, podnositelj predstavke nije koristio te pravne lijekove. Tvrdili su, ukoliko Sud odluči da ne potvrdi ovu procjenu, da ni u kom slučaju nije došlo do povrede člana 13 u vezi sa članom 8 u ovom predmetu.

206. Vlada je istakla da je podnositelj predstavke zahtijevao brisanje njegovog imena i imena s njim povezanih lica sa liste priložene uz Propis o talibanima. Taj zahtjev je očito ispitan pred Federalnim sudom, koji je utvrdio da podnositelj predstavke nije imao djelotvoran pravni lijek u tom pitanju, jer zbog obavezanosti rezolucijama Vijeća sigurnosti, sud nije bio u stanju ukinuti sankcije koje su izrečene podnositelju predstavke. Federalni sud je, ipak, istakao da bi, u toj situaciji, Švajcarska trebala zahtijevati brisanje imena podnositelja predstavke sa liste ili mu pružiti podršku u tom postupku koji je on pokrenuo. S tim u vezi, Vlada je primijetila da Švajcarska nije imala pravo da sama podnese zahtjev za brisanje – jer podnositelj predstavke nije imao švajcarsko državljanstvo niti je živio u Švajcarskoj – što je potvrdio i Odbor za sankcije. Švajcarska je samo mogla podržati zahtjev koji je podnio sam podnositelj predstavke, što je očito i učinila, dostavljajući njegovom advokatu potvrdu o obustavi postupka koji je vođen protiv njega.

2. Ocjena suda

(a) Primjenjiva načela

207. Sud primjećuje da član 13 jamči dostupnost pravnih lijekova na nacionalnom nivou, na temelju kojeg se može podnijeti pritužba za povredu prava i sloboda zajamčenih Konvencijom. Prema tome, iako je zemljama

ugovornicama dozvoljena određena diskrecija u pogledu načina ispunjenja njihovih obaveza iz ove odredbe, mora postojati pravni lijek koji dozvoljava nadležnom nacionalnom tijelu da ispita suštinu relevantne tužbe u odnosu na Konvenciju i odobri primjerena pravna zadovoljenja. Opseg obaveze prema članu 13 varira, ovisno o prirodi tužbe podnositelja predstavke koja je podnesena temeljem Konvencije, ali pravni lijek mora, u svakom slučaju, biti “djelotvoran” kako u zakonu tako i u praksi, a naročito u smislu da se njegovo ostvarivanje ne smije neopravdano ometati djelima ili propustima državnih vlasti (vidi *Büyükdağ protiv Turske*, br. 28340/95, stav 64, 21. decembra 2000., sa predmetima koji su u njemu citirani, a posebno *Aksoy protiv Turske*, 18. decembra 1996., stav 95, *Izveštaji*, 1996.-VI). Pod određenim uvjetima, skup pravnih lijekova predviđenih domaćim zakonodavstvom može zadovoljiti zahtjeve iz člana 13 (vidi, naročito, *Leander protiv Švedske*, 26. marta 1987., stav 77, serija A br. 116).

208. Međutim, član 13 zahtijeva da pravni lijek bude dostupan prema domaćem zakonodavstvu samo u odnosu na prigovore koji se mogu smatrati “spornim” u kontekstu Konvencije (vidi, na primjer, *Boyle i Rice protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, 27. aprila 1988., stav 54, serija A br. 131). On ne ide tako daleko da jamči pravni lijek koji omogućava osporavanje zakona zemlje ugovornice pred domaćim vlastima na osnovu toga da je isti protivan odredbama Konvencije (vidi *Costello-Roberts*, citiran gore, stav 40), već samo nastoji da osigura da svako ko uloži žalbu da su mu prava zajamčena Konvencijom povrijeđena ima djelotvorno pravno sredstvo u domaćem pravnom poretku (ibid., stav 39).

(b) Primjena tih načela na ovaj predmet

209. Sud smatra, s obzirom da je utvrdio povredu člana 8 gore, da je tužba dokaziva. Prema tome, ostaje da se utvrdi da li je podnositelj predstavke imao, prema švajcarskom zakonu, pristup djelotvornom pravnom sredstvu putem kojeg se mogao žaliti na povredu svojih prava zajamčenih Konvencijom.

210. Sud primjećuje da je podnositelj predstavke mogao tražiti od domaćih vlasti da njegovo ime bude izbrisano sa liste u prilogu Propisu o talibanima i da je to moglo omogućiti pravno zadovoljenje za njegove prigovore podnesene temeljem Konvencije. Međutim, te vlasti nisu ispitivale osnovanost njegovih prigovora u vezi sa navodnih povredama Konvencije. Konkretno, Federalni sud je zauzeo stav da, premda je mogao potvrditi da li je Švajcarska bila obavezana rezolucijama Vijeća sigurnosti, ipak nije mogao ukinuti izrečene sankcije na osnovu povrede ljudskih prava podnositelja predstavke (vidi stav 50 gore).

211. Federalni sud je izričito potvrdio da se postupak brisanja sa liste na razini Ujedinjenih nacija, ni nakon unapređenja u najnovijim rezolucijama, ne može smatrati djelotvornim pravim sredstvom u smislu člana 13 Konvencije (ibid.).

212. Sud se nadalje osvrnuo na nalaz CJEC-a da to što je sudska ocjena interne zakonitosti spornog propisa isključena činjenicom da je mjera donesena sa namjerom da se provede obaveza iz rezolucije Vijeća sigurnosti, koja je usvojena prema Glavi VII Povelje Ujedinjenih nacija, nije posljedica principa koji uređuju međunarodni pravni poredak u UN” (vidi presudu CJEC-a u presudi *Kadi*, stav 299, vidi stav 86 gore). Sud smatra da se isto obrazloženje mora primijeniti, *mutatis mutandis*, na ovaj predmet, tačnije na ispitivanje usklađenosti Propisa o talibanima sa Konvencijom koje trebaju provesti švajcarske vlasti. Sud nadalje utvrđuje da nije bilo ničeg u rezolucijama Vijeća sigurnosti što bi spriječilo švajcarske vlasti da uvedu mehanizam provjere mjera koje su poduzete na državnom nivou u skladu sa tim rezolucijama.

213. Uzimajući u obzir gore navedeno, Sud smatra da podnositelj predstavke nije imao djelotvorna sredstva putem kojih bi ostvario brisanje svog imena sa liste u prilogu Propisa o talibanima, te stoga ni pravni lijek u odnosu na povrede Konvencije koje je naveo (vidi, *mutatis mutandis*, lord Hope, u glavnom dijelu presude u predmetu *Ahmed i drugi*, stavovi 81-82, stav 96 gore).

214. Prema tome, Sud odbacuje preliminarni prigovor Vlade o neiscrpljivanju domaćih pravnih lijekova i, odlučujući o meritumu, utvrđuje da je došlo do povrede člana 13 u vezi sa članom 8.

IV. NAVODNE POVREDE ČLANA 5 KONVENCIJE

215. Oslanjajući se na član 5.1 Konvencije, podnositelj predstavke je tvrdio da su ga švajcarski organi vlasti lišili slobode jer su mu zabranili ulazak ili prolazak kroz Švajcarsku zbog toga što je njegovo ime stavljeno na listu Odbora za sankcioniranje. Podnositelj predstavke se temeljem člana 5.4 žalio da nadležni organi vlasti nisu uopće ispitali zakonitost ovih ograničenja njegove slobode kretanja. Ove odredbe propisuju sljedeće:

“1. Svako ima pravo na slobodu i na ličnu sigurnost. Niko se ne smije lišiti slobode, osim u sljedećim slučajevima i u postupku propisanom zakonom:

- (a) ako je zatvoren u skladu sa zakonom nakon presude nadležnog suda;
- (b) ako je zakonito uhapšen ili pritvoren zbog nepoštivanja zakonitog sudskog naloga radi osiguranja izvršenja neke zakonom propisane obaveze;
- (c) ako je zakonito uhapšen ili pritvoren radi dovođenja nadležnoj sudbenoj vlasti kad postoji osnovana sumnja da je počinio kazneno djelo ili kad je razumno vjerovati da je to nužno radi sprečavanja izvršenja kaznenog djela ili bijega nakon njegova počinjenja;
- (d) ako se radi o zakonitom zatvaranju maloljetnika radi izricanja odgojne mjere nadzora ili o njegovu zakonitom pritvoru radi dovođenja nadležnoj sudbenoj vlasti;

(e) ako se radi o zakonitom lišenju slobode osoba radi sprečavanja širenja zaraznih bolesti, o pritvaranju umobolnika, alkoholičara, ovisnika o drogama ili skitnica;

(f) ako se radi o zakonitom hapšenju ili pritvoru neke osobe kako bi je se spriječilo da neovlašteno uđe u zemlju ili osobe protiv koje je u tijeku postupak protjerivanja ili izručenja.

...

4. Svako ko je lišen slobode hapšenjem ili pritvaranjem ima pravo pokrenuti sudski postupak u kojem će se brzo odlučiti o zakonitosti njegova pritvaranja ili o njegovu puštanju na slobodu ako je pritvaranje bilo nezakonito.

...”

1. Izjašnjenja strana i trećih strana

(a) Vlada

216. Pozivajući se na predmete *Guzzardi protiv Italije* (6. novembra 1980., serija A br. 39) i *S.F. protiv Švajcarske* (br. 16360/90, Odluka Komisije od 2. marta 1994., Odluke i izvještaji 76-B, str. 13 et seq.), Vlada je tvrdila da u ovom konkretnom slučaju nije bilo “lišavanja slobode”. Tvrdili su da svrha dotične mjere nikada nije bila da ograniči podnositelja predstavke na teritoriji enklave Campione d’Italia. Njemu je izrečena samo zabrana ulaska i prolaska kroz Švajcarsku. Činjenica da je podnositelj predstavke smatrao da je njegovo kretanje bilo ograničeno osporavanom mjerom može se pripisati samo njemu, jer je on taj koji je izabrao da živi u talijanskoj enklavi okruženoj švajcarskom teritorijom. Ni sankcije, o kojima je odlučio UN, ni njihova provedba od strane švajcarskih vlasti, nisu ga obavezivali da ostane boraviti u enklavi Campione d’Italia. U bilo koje vrijeme on je mogao tražiti odobrenje da svoj dom prebaci u drugi dio Italije.

217. Što se tiče efekata i uvjeta ove mjere, Vlada primjećuje da podnositelj predstavke nije bio podvrgnut nikakvoj drugoj mjeri osim zabrani – iako po njihovom mišljenju teoretskoj – ulaska i prolaska kroz Švajcarsku. Konkretno, on nije bio pod nadzorom švajcarskih vlasti, nije imao posebne obaveze i mogao je primati posjete po svom nahodanju. Mogao se također, u svako doba, slobodno sresti sa svojim advokatima. Vlada je nadalje istakla da između granice enklave Campione d’Italia i Švajcarske nije bilo patrole, tako da on nije mogao tu zabranu ulaska u Švajcarsku doživljavati kao fizičku prepreku.

218. Iz ovih razloga Vlada je tvrdila da se pobijana mjera ne može smatrati lišavanjem slobode u smislu člana 5, stav 1.

(b) Podnositelj predstavke

219. Podnositelj predstavke je tvrdio da se njegov slučaj ne može porediti sa predmetom *S.F. protiv Švajcarske* (citiran gore), u kojem je Komisija proglasila neprihvatljivom tužbu podnositelja predstavke u odnosu na član 5, gdje je podnositelj predstavke tvrdio da mu nije bilo dozvoljeno da napusti enklavu Campione d'Italia nekoliko godina. Prvo, u slučaju podnositelja predstavke, nemogućnost napuštanja područja nije bila rezultat krivične osude i, drugo, njemu nije data prilika da pobija nametnuta ograničenja u kontekstu pravičnog suđenja, za razliku od podnositelja predstavke u predmetu *S.F.*

220. Podnositelj predstavke nije osporavao činjenicu da nije bio fizički spriječen da napusti enklavu Campione d'Italia, ali je istakao da je granica sa Švajcarskom ipak izložena povremenim provjerama i da je, kojim slučajem, prilikom tih provjera otkriveno da je pokušao ući na teritoriji koji mu je zabranjen, suočio bi se sa sudskim postupkom koji za sobom povlači teške kazne.

221. Podnositelj predstavke je naveo da površina enklave Campione d'Italia iznosi 1.6 kvadratnih kilometara i da je, prema tome, prostor u kojem se mogao slobodno kretati čak i manji nego onaj koji je imao podnositelj predstavke u predmetu *Guzzardi* (citiran gore), koji je bio na otoku od 2.5 kvadratnih kilometara.

222. Štaviše, podnositelj predstavke je istakao da je čak i sam Federalni sud prepoznao da su ograničenja u stvarnosti bila jednaka kućnom pritvoru. Iz ovih razloga je tvrdio da je član 5.1 primjenjiv na njegov slučaj.

(c) Vlada Francuske

223. Vlada Francuske, koja je intervenirala u svojstvu treće strane, smatrala je da član 5 Konvencije ne može biti primjenjiv na situaciju osobe kojoj je uskraćen ulazak ili prolazak kroz datu teritoriju, i da posebne okolnosti ovog slučaja, koje proizilaze iz prebivališta podnositelja predstavke u talijanskoj enklavi unutar Kantona Ticino, ne mogu promijeniti tu ocjenu, osim da značajno promijene suštinu te odredbe.

2. Ocjena Suda

224. Sud ponavlja da član 5 štiti fundamentalno ljudsko pravo, naime, štiti pojedinca od proizvoljnog miješanja države u njegova ili njezina prava na slobodu. Tekst člana 5 jasno naznačava da se njegove garancije primjenjuju na "sva lica". Podstavovi (a) do (f) člana 5, stav 1 sadrže iscrpnu listu osnova po kojima lica mogu biti lišena svoje slobode. Lišavanje slobode neće biti u skladu sa članom 5, stav 1 osim ako ne potpada pod jednu od ovih osnova ili je omogućeno zakonitim derogiranjem člana 15 Konvencije, koji zemlji ugovornici omogućava, "u vrijeme rata ili druge javne opasnosti koja prijete životu nacije" da poduzme mjere koje

odstupaju od njenih obaveza prema članu 5 “ali samo u opsegu koji striktno zahtijeva hitnost situacije” (vidi, između ostalih izvora, *Al-Jedda*, citiran gore, stav 99; *A. i drugi protiv Ujedinjenog Kraljevstva* [GC], br. 3455/05, stavovi 162-163, ECHR 2009; i *Irska protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, citiran gore, stav 194).

225. Član 5, stav 1 ne bavi se pukim ograničavanjem slobode kretanja, što je regulirano članom 2 Protokola br. 4, koji Švajcarska nije ratificirala. Da bi se utvrdilo da li je neko bio “lišen slobode” u značenju člana 5, polazna osnova mora biti njegova konkretna situacija i u obzir se mora uzeti čitav spektar kriterija kao što su vrsta, trajanje, efekti i način provedbe dotične mjere. Razlika između lišavanja i ograničavanja slobode je u stepenu intenziteta, a ne u prirodi ili suštini (vidi *Austin i drugi protiv Ujedinjenog Kraljevstva* [GC], br. 39692/09, 40713/09 i 41008/09, stav 57, 15. marta 2012.; *Stanev protiv Bugarske* [GC], br. 36760/06, stav 115, 17. januara 2012.; *Medvedyev i drugi protiv Francuske* [GC], br. 3394/03, stav 73, ECHR 2010; *Guzzardi*, citiran gore, stavovi 92-93; *Storck protiv Njemačke*, br. 61603/00, stav 71, ECHR 2005-V; i *Engel i drugi protiv Holandije*, 8. juna 1976., stav 59, serija A br. 22).

226. Sud smatra da zahtjev za uzimanje u obzir “vrste” i “načina provedbe” dotične mjere (vidi *Engel i drugi*, stav 59, i *Guzzardi*, stav 92, oba citirani gore) omogućava da se sagledaju specifični kontekst i okolnosti koje okružuju vrste ograničenja, mimo paradigme zatočeništva u ćeliji (vidi, na primjer, *Engel i drugi*, stav 59, i *Amuur*, stav 43, oba citirani gore). I zaista, kontekst u kojem je mjera izrečena predstavlja veoma važan faktor, budući da se situacije najčešće dešavaju u modernom društvu gdje se javnost može pozvati na određena ograničenja slobode kretanja ili ličnih sloboda u interesu općeg dobra (vidi, *mutatis mutandis*, *Austin i drugi*, citiran gore, stav 59).

227. Sud primjećuje, u prilog svom argumentu, da se član 5 mora primijeniti na ovaj slučaj, i da se podnositelj predstavke naročito pozvao na gore citirani predmet *Guzzardi*. U tom predmetu, predstavku je podnijela osoba koja je, zbog toga što je bila osumnjičena da je pripadnik “mafijaške bande”, bila prisiljena živjeti na otoku od 2.5 kvadratnih kilometara (neograđenog) područja, zajedno sa drugim stanovnicima u sličnoj situaciji i nadzornim osobljem. Sud je utvrdio da je podnositelj predstavke bio “lišen slobode” u smislu člana 5 i da se, prema tome, može pozvati na garancije zajamčene tom odredbom (vidi također *Giulia Manzoni protiv Italije*, 1. juli 1997., stavovi 18-25, *Izveštaji* 1997.-IV).

228. Nasuprot tome, u predmetu *S.F. protiv Švajcarske* (citiran gore), gdje se podnositelj predstavke žalio da mu više godina nije bilo dozvoljeno da napusti enklavu Campione d’Italia, Komisija je tužbu proglasila neprihvatljivom, utvrđujući da član 5 nije primjenjiv na taj slučaj. Veliko vijeće smatra primjerenim da se u ovom slučaju prikloni drugom pristupu, iz sljedećih razloga.

229. U konkretnoj situaciji podnositelja predstavke, Sud potvrđuje da su ograničenja trajala znatno duže vrijeme. Međutim, primjećuje da je područje u koje je podnositelju predstavke bilo zabranjeno da putuje je teritorij treće zemlje, Švajcarska, i da, prema međunarodnom pravu, zemlja ima pravo spriječiti strance od ulaska ili prolaska kroz njen teritorij (vidi stav 164 gore). Dotična ograničenja nisu spriječila podnositelja predstavke da slobodno živi i da se kreće na teritoriji njegovog trajnog boravka, koju je sam i po slobodnoj volji izabrao, za mjesto življenja i vođenja svojih aktivnosti. Sud smatra da se, u ovim okolnostima, njegov slučaj radikalno razlikuje od činjenične situacije u predmetu *Guzzardi* (citiran gore) i da zabrana koja je nametnuta podnositelju predstavke ne potpada pod opseg člana 5 Konvencije.

230. Sud nadalje prepoznaje da enklava Campione d'Italia predstavlja veoma malo teritorijalno područje. Međutim, primjećuje da podnositelj predstavke nije bio, strogo govoreći, u stanju pritvora niti je zapravo bio u kućnom pritvoru: njemu je samo bilo zabranjeno da ulazi ili prolazi kroz datu teritoriju, a posljedica te mjere je to da on nije bio u stanju napustiti enklavu.

231. Pored toga, Sud primjećuje da podnositelj predstavke pred njim nije osporavao tvrdnje švajcarske vlade da nije bio podvrgnut nadzoru švajcarskih vlasti i da nije imao obavezu da se redovno javlja policiji (uporedi *Guzzardi*, citiran gore, stav 95). Ne čini se, također, ni da je bio ograničen u svojoj slobodi da prima posjetitelje, bilo da se radi o porodici, doktorima ili njegovim pravnim zastupnicima (ibid.).

232. Konačno, Sud želi istaći da je režim sankcija dozvolio podnositelju predstavke da traži izuzeće od zabrane ulaska i prolaska i da su mu ta izuzeća zaista odobrena u dva navrata, ali da ih on nije iskoristio.

233. Uzevši u obzir sve okolnosti ovog predmeta i u skladu sa svojom sudskom praksom, Sud, poput Federalnog suda (vidi stav 48 gore), smatra da podnositelj predstavke nije bio "lišen slobode" u smislu člana 5, stav 1 zbog zabrane ulaska i prolaska kroz Švajcarsku.

234. Proizilazi da su prigovori podneseni temeljem člana 5 očigledno neosnovani i stoga moraju biti odbačeni u skladu sa članom 35, stavovi 3 i 4 Konvencije.

PROTIV DRUGE NAVODNE POVREDE KONVENCIJE

235. Oslanjajući se uglavnom na iste argumente koji je Sud već ispitao u odnosu na članove 5 i 8, podnositelj predstavke se žalio na tretman koji je bio protivan članu 3. Nadalje je naveo da zbog spriječenosti da napusti enklavu Campione d'Italia nije bio u mogućnosti posjećivati džamiju, čime je povrijeđena njegova sloboda izražavanja vjere i uvjerenja, koja je zajamčena članom 9.

236. Uzevši u obzir sve materijale koji su mu predloženi, pa čak i pod pretpostavkom da su ove optužbe uredno razmotrene pred domaćim sudovima, Sud ne nalazi bilo kakve povrede članova 3 i 9 Konvencije.

237. Iz toga proizilazi da ovaj dio predstavke mora biti odbačen kao očigledno neosnovan u skladu sa članom 35.3 i 35.4 Konvencije.

VI. PRIMJENA ČLANA 41 KONVENCIJE

238. Član 41 Konvencije propisuje:

“Ako Sud utvrdi da je došlo do povrede Konvencije i dodatnih protokola, a unutarnje pravo zainteresirane visoke ugovorne stranke omogućava samo djelomičnu odštetu, Sud će, prema potrebi, dodijeliti pravednu naknadu povrijeđenoj stranci.”

A. Šteta

239. Podnositelj predstavke nije podnio zahtjev u odnosu na materijalnu ili nematerijalnu štetu.

240. Prema tome, ne postoji obaveza da mu se po tom osnovu dosudi bilo kakav iznos.

B. Sudski i drugi troškovi

241. Što se tiče sudskih i drugih troškova, podnositelj predstavke je tražio povrat u iznosu od 75,000 britanskih funti (GBP), plus PDV za naknade njegovih advokata u vezi sa postupkom pred Sudom, zajedno sa 688.22 eura za putne troškove njegovog advokata koji je putovao u enklavu Campione d'Italia, te telefonske račune i uredske troškove.

242. Vlada je istakla da je podnositelj predstavke izabrao da ga zastupa advokat iz Londona čija je satnica znatno veća od prosječne satnice u Švajcarskoj, i da je taj izbor podrazumijevao značajne putne troškove. U svom izjašnjenju su naveli, čak i da se prihvati da je ovaj predmet zaista bio toliko složen kako to podnositelj predstavke tvrdi, da je broj fakturiranih radnih sati prekomjeran. Prema tome, ustvrdili su da bi, u slučaju da predstavka bude potvrđena, pravičan iznos naknade ne bi trebao biti veći od 10,000 švajcarskih franaka.

243. Sud ponavlja da, ukoliko utvrdi da je došlo do povrede Konvencije, Sud može dosuditi podnositelju predstavke naknadu za troškove i izdatke nastale pred domaćim sudovima za sprečavanje ili ispravljanje te povrede (vidi *Neulinger i Shuruk*, citiran gore, stav 159). Štaviše, ti troškovi i izdaci moraju biti stvarni i nužno nastali i moraju biti razumni u pogledu količine (ibid.).

244. Sud ne dijeli mišljenje Vlade da bi podnositelj predstavke trebao snositi posljedice svog izbora da ga zastupa britanski advokat. S tim u vezi

napominje da, prema pravilu 36, stav 4 Poslovnika suda, pravni zastupnik podnositelja predstavke mora biti “advokat koji je ovlašten za zastupanje u bilo kojoj zemlji ugovornici i koji ima prebivalište u jednoj od zemalja ugovornica ...”. Međutim, Sud primjećuje da su samo prigovori podneseni temeljem članova 8 i 13, u konkretnom predmetu, rezultirali utvrđenom povredom Konvencije. Ostatak predstavke je neprihvatljiv. Iznos koji je podnositelj predstavke tražio je, prema tome, prekomjeran.

245. Shodno tome, na temelju materijala koje je imao pred sobom i gore definiranih kriterija, Sud smatra razumnim da se podnositelju predstavke dosudi iznos od 30,000 eura za sudske i druge troškove koji su nastali u postupku pred njim.

C. Zatezna kamata

246. Sud nalazi primjerenim da zatezna kamata bude zasnovana na fiksnoj kamati po kojoj Evropska Centralna Banka posuđuje novac institucijama, uvećanoj za 3 procentna poena.

IZ OVIH RAZLOGA, SUD JEDNOGLASNO

1. *Odbija* preliminarne prigovore Vlade da je predstavka *ratione personae* nekompatibilna sa odredbama Konvencije i da podnositelj predstavke nema status žrtve;
2. *Pridružuje meritumu* preliminarni prigovor Vlade da je predstavka *ratione materiae* nekompatibilna sa odredbama Konvencije;
3. *Odbija* preliminarni prigovor Vlade o neiscrpljivanju domaćih pravnih lijekova u pogledu tužbe podnesene temeljem članova 5 i 8, i *pridružuje ovaj prigovor meritumu* u pogledu tužbe podnesene temeljem člana 13;
4. *Proglašava* dio tužbe podnesen temeljem članova 8 i 13 prihvatljivim, a ostatak predstavke neprihvatljivim;
5. *Odbija* preliminarni prigovor Vlade da je predstavka *ratione materiae* nekompatibilna sa Konvencijom i *utvrđuje* da je došlo do povrede člana 8 Konvencije;
6. *Odbija* preliminarni prigovor Vlade o neiscrpljivanju domaćih pravnih lijekova u vezi sa članom 13 i *utvrđuje* da je došlo do povrede člana 13 Konvencije u vezi sa članom 8;

7. *Utvrđuje*

(a) da je odgovorna država dužna platiti podnositelju predstavke, u roku od tri mjeseca, iznos od 30,000 eura (tridesethiljada eura) u odnosu na sudske i druge troškove, uvećane za iznos poreza koji mu mogu biti naplaćeni na taj iznos. Taj iznos će biti konvertiran u valutu odgovorne države po tečaju primjenjivom na dan izmirenja obaveze;

(b) po isteku prethodno pomenuta tri mjeseca pa do dana isplate naznačenih iznosa, za period kašnjenja isplate obračunat će se fiksna kamata po stopi po kojoj Evropska centralna banka posuđuje novac institucijama, uvećanoj za tri procentna poena;

8. *Odbija* preostali dio zahtjeva podnositelja predstavke za pravičnu naknadu.

Presuda, napisana na engleskom i francuskom jeziku, donesena je na javnom saslušanju u Zgradi ljudskih prava u Strazburu, 12. septembra 2012.

Michael O'Boyle
Zamjenik registrara

Nicolas Bratza
Predsjednik

U skladu sa članom 45, stav 2 Konvencije i pravilom 74, stav 2 Poslovnika Suda, u prilogu ove presude su sljedeća izdvojena mišljenja:

(a) zajedničko usaglašeno mišljenje sudija Bratza, Nicolaou i Yudkivska;

(b) usaglašeno mišljenje sudije Rozakisa, kojem su se pridružili i sudije Spielmann i Berro-Lefèvre;

(c) usaglašeno mišljenje sudije Malinverni.

N.B.
M.O'B.

Izdvojena mišljenja nisu prevedena, ali ih sadrži presuda na engleskom i/ili francuskom jeziku, kao službenim jezicima, te se mogu pročitati u bazi podataka o sudskoj praksi Suda, HUDOC.

© Vijeće Evrope/Evropski sud za ljudska prava, 2013.

Službeni jezici Evropskog suda za ljudska prava su engleski i francuski. Ovaj prijevod je finansiran uz podršku Human Rights Trust Fund-a Vijeća Evrope (www.coe.int/humanrightstrustfund). Ovaj prevod nije obavezujući za Sud i Sud nije odgovoran za njegovu kvalitetu. Prevod se može preuzeti iz HUDOC baze podataka sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava (<http://hudoc.echr.coe.int>) ili iz bilo koje druge baze podataka sa kojom je Sud podijelio. Prevod se može umnožavati u nekomercijalne svrhe pod uvjetom da se navede puni naziv predmeta, zajedno sa naznakom autorskih prava i referencom na Human Rights Trust Fund. Ukoliko se bilo koji dio ovog prevoda namjerava koristiti u komercijalne svrhe, kontaktirajte publishing@echr.coe.int.

© Council of Europe/European Court of Human Rights 2013.

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from the HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has shared it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme 2013.

Les langues officielles de la Cour européenne des droits de l'homme sont le français et l'anglais. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>), ou de toute autre base de données à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que de la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante publishing@echr.coe.int.